Է ՏԱՐԻ 2021 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 2 ՍԱՀՄԻ 4383–Հ. Տ. 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890–Ն Տ. 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890–ՀԻՃՐ. 8 ԷՊԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1308 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	160
» » » կիսամեայ	80
» » » եռամսեայ	40
Դուրսը » »	200
» » » կիսամեայ	100
Օտար երկիրներու համար	50
» » » կիսամեայ	25

Դուրս գրուած լրագիր, յետ մուծուած ծախքը ստանալու վերջ ոչ ոքի կողմէ չի կրնար դարձուցուիլ։ Խմբագրութեան գրուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԵՒ ԶՐՈՑՑՆԵՐ

Ռուսիոյ կրթական նախարար կոմս Դէլեանեանց կամ Դէլեանով Օտեսայի կուսակալին միջոցաւ հանգանակութիւն բացաւ ռուսական վարժարան մը հաստատելու համար ի Կ. Պոլիս, ինչպէս Օսմ. կայս. կառավարութիւնը թոյլատրած է վերջերս։ Վսեմ. նախարարը կ'ըսէ թէ Օսմ. մայրաքաղաքին մէջ քսան և հինգ օտար վարժարաններ արդէն գտնուելով հանդերձ ռուսական հաստատութեան մը չգտնուիլը գէշ գաղափար կուտար Ռուսաց անհոգութեան մասին։ Նախարարն այսպիսի հաստատութիւն մը կարեւոր կը համարի ո՛չ միայն յօգուտ ռուս գաղթականութեան ի Կ. Պոլիս, այլ և յօգուտ ուրիշ ազգէ անհատներու որք Կ. Պոլսոյ մէջ ռուսերէն կ'ուզեն սովրիլ հիմնովին։

* * *

Պալթիկեան գաւառաց ռուսացումն յառաջ կը տարուի։ Ռուսիոյ արեւմտեան կողմէն այս մտօք եկած լուրեր նոյնչափ ուշագրաւ են որչափ արեւելեան կողմէն եկած լուրերը իւրասիական գործողութեանց վրայ,—կեդրոնական Ասիոյ կազմակերպութեան վրայ, Թաշքէնտի ցուցահանդիսին վրայ, և այլն։ Պալթիկեան գաւառաց գիւղային վարժարաններուն մէջ եւս ի մտոյ ռուսերէնը պիտի լինի միակ պարտաւորիչ լեզու ուսուցման։ Ռուսացումը թէ՛ վերէն և թէ վարէն ի գործ պիտի դրուի։ Նախակրթարանաց հետ համայսարանք եւս պիտի ռուսանան։ Տորփատի Համալսարանն, որ ցարդ ռուսական հողի վրայ գերմանական լուսաւորութեան հաստատութիւն մ'էր, բոլորովին ռուսական հաստատութիւն մը պիտի դառնայ շատ չանցած։ Արդէն Տորփատի Համալսարանին իրաւագիտական ճիւղը բոլորովին ռուսացած է ժամանակէ մ'ի վեր։ Լուտերական Աստուածաբանութեան Համալսարանն ալ պիտի ջնջուի։

* * *

Փեթրաքովէ կը ծանուցուի թէ ռուսական Լեհաստանէն գիւղացիք խմբովին գաղթելու վրայ են։ Վերջերս այս գաղթային շարժումն այնքան ընդարձակութիւն ստացած է որ Փեթրաքովի կառավարիչն հարկ դատեց գիւղերու մէջ յայտարարութիւններ փակցնելով ազդարարել գիւղացւոց կուրաբար չնետուիլ գաղթականութեան մէջ, և խրատուիլ անոնց վիճակէն որք օտար երկրաց մէջ յետին խեղճութեանց մատնուած են։— Բայց կ'ըսուի թէ այս ազդարարութիւնք չեն ազդեր։

ՄՈԼԹՔԷ

Ի Գերմանիա օրուան գիւղացին է Մոլթքէ։ «Մեր Մոլթքէն» անուամբ բիւրաւոր օրինակ տպուած տետրակ մը կը պատմէ անուանի Մարեշալին կեանքն ու գործունէութիւնն, և կը ծանուցանէ թէ «Մոլթքէ իւր ձեռօք գծած է յապագային հաւանօրէն պատահելիք կարգ մը պատերազմաց եւս յատակագծերն, այնպէս որ ո՛չ միայն իւր կենդանութեան միջոցին այլև յետ իւր մահուան Մոլթքէ պիտի ուղղէ և վարէ Գերմանիոյ ճակատամարտները»։

Վիլհէլմ Կայսր իմացուց Սաքսոնիոյ թագաւորին թէ կը փափաքի որ ներկայ գտնուի Մոլթքէ կոմսին ի պատիւ Պերլինի մէջ տեղի ունենալիք հանդիսից։ Սաքսոնիոյ թագաւորն հաւանեցաւ գալու։

Կայսրն, աւելի փայլ տալու համար այս հանդիսից, բոլոր զօրաբանակաց հրամանատարներն հոկտեմբեր 14/26ին ի Պերլին գտնուելու հրաւիրեց։

Գ. ՔԱՌՆՕ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Հանրապետութեան նախագահն ընդունեց զՊ. Կոմս Սթուրմէր, արարողապետ Ռուսիոյ արքունեաց, և ի Մոսքուա Ֆրանսական Արուեստահանդէսին բացման առթիւ իւր ի Փեթերսպուրգ և ի Մոսքուա ուղեւորութեան հաւանականութեան վրայ խօսեցաւ։ Այսպիսի ճամբորդութիւն յաչս Ֆրանսացի և ռուս ժողովրդոց ակներեւ ապացոյց մը պիտի լինի Ֆրանքիւռուս բարեկամութեան, կամ բարոյական դաշնակցութեան։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Աւստրիոյ և Իտալիոյ սահմանաց ինչ ինչ անորոշ կէտերը գծելու համար կատարուած բանակցութեանց հետեւանօք, Աւստրիա Իտալիոյ թողուց երեք քառակուսի քիլոմէթր դեռին մը Փրիմիէրոյի շրջակայքը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՋԵՌՆԱԿՈՐԱ

Կլա Զէ-կրէտ (Զայն Սեւ Լերան, չեռնակորեան պաշտօնաթերթը) կը հերքէ այն լուր թէ Զարը՝ Պերլինի դաշնագրին հակառակ՝ մասրտանաւ մը նուիրեր է Նիքոլա իշխանին։ Նուիրեալ չոգենաւն առեւտրական նպատակներու ևեթ պիտի գործածուի։— (Բայց այս պարագային մէջ իսկ պէտք է յիշել թէ Սեւ Լերան դրօշը չի կրնար կրել, այլ պէտք է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դրօշը պարզէ։)

Ի ՖՐԱՆՍԱ

Պ. Լոյսն, նախկին Հ. Իսէնթ վարդապետն որ պապական Եկեղեցիէն բաժնուած է, Նոթռ-Տամի այն նախկին երեւելի քարոզիչն, սկսաւ Ֆրանսայի ամեն գաւառները շրջիլ՝ քարոզութիւններ ընելով ի նպաստ պապական Եկեղեցիէն դուրս իւր հիմնած կաթոլիկ Եկեղեցւոյն, որ Գերմանիոյ «Հին Կաթոլիկ» եկեղեցւոյն Ֆրանսական մէկ ձեւն է։ Իւր դաւանակիցք վստահ են թէ այս քարոզութիւնք մեծ ազդեցութիւն պիտի ընեն։ Իւր Փարիզի եկեղեցին յանձնեց Պոսթրնի Ֆրանսական կաթոլիկ եկեղեցւոյն վարդապետին։

—Ամեն տարի Ֆրանսայի Միապետականք պատարագ մատուցանել կուտային Փարիզի երկու եկեղեցեաց մէջ, ի հանդիսատ հոգւոյ Մառի Անթուանէթ տարաբախտիկ թագուհւոյն։ Միապետականք այժմ այնքան տկարացած են որ այս տարի ո՛չ ոք այս պատարագները կատարել տալու համար տնօրինութիւն մը կրցաւ ընել։

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ

Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնն ամեն օտար կառավարութեանց իմաց տուաւ թէ այսուհետեւ թոյլ չպիտի տայ որ եղեռնական դատապարտութիւն կրած օտարազգիք Միացեալ Նահանգաց մէջ բնակութիւն հաստատեն։

ՄՈՐՄՈՆՔ

Սոլթ Լէյք Սիթի Մորմոնաց քաղաքին մէջ, ի Միաց. Նահանգս, երեք Մորմոնք ձերբակալեցան կրկնամուսնութեան կամ բազմակնութեան ամբաստանութեամբ։ Երկուքն երաշխաւորութեամբ արձակեցան, եղեռնագատ առնին ներկայանալու համար։ Իսկ երրորդն երաշխաւոր չկրնալով տալ, բանտարկեցաւ։ Զորրորդն ամէ մը որ բազմակնութեամբ դատապարտուած էր, բացագանչեց թէ անգամ մը արդէն բանտարկուած է նոյն յանցանօք, և բանտարկեալ մնալ իրեն համար մեծ անպատեհութիւն չունի։ Դատաւորը պատասխանեց թէ ցորչափ չարունակէ բազմակնութիւնն արգիլող օրէնքին դէմ գործել՝ պիտի դատապարտի, և այս անգամ ալ վեց ամիս բանտարկեալ պիտի մնայ։—Ամերիկացիք կը կարծեն թէ Մորմոնք անկեղծապէս հրաժարած չեն բազմակնութեան վարդապետութենէն, այլ միայն ձեւապէս, քաղաքական նոր իրաւունքներ ձեռք բերելու դիտմամբ։

ՊՈՒԼԱՆԺԷԱԿԱՆՔ

Պ. Մէրմէ, զոր մասնաւոր հեռագրեր մեռցուցած էին, ապաքինութեան ճամբու մէջ մնած է, և վերսկսաւ իւր «Բայտնութեանց» հրատարակութիւնը Ֆիկ-ը-ի մէջ, Պուլանժէութեան վրայ։ Այս անգամ կը պատմէ Պուլանժէ զօրավարին Փարիզի կոմսին հետ գաղտնի տեսակցութիւնն ի Լոնտոն, Իզէսի դքսուհւոյն դահլիճին մէջ, տեսակցութիւն զոր Պուլանժէ կ'ուրանար, Հանրապետականաց համակրանքն չզրկուելու համար։ Բայց այս Բայտնութեանց առջեւ տարակոյս չի մնար թէ Պուլանժէ Հանրապետութեան յոռեգոյն թշնամեաց հետ դաշնակցած էր Հանրապետութիւնը տապալելու համար։

ՄԱՃԱՌՔ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆՔ

Փէշթայի մէջ խնդիր է թէ մաճառ կառավարութիւնը պէ՞տք է թոյլատրէ Թրանսիլվանիոյ Ռումանաց ժողովոյն գումարման, որ հոկտ. 27ին և 28ին տեղի պիտի ունենայ ի Հերմանշթատ։ Թրանսիլվանիոյ Ռումանք Մաճառաց վարչական ընթացքէն կը դանդատին, և կ'ըսեն թէ իրենց ազգութեան պատկանող ուսեալ երիտասարդք հարկադրեալ են Ռումանիա գաղթել, որով հետեւ հունգարական իշխանութեանց ներքեւ ո՛և է գործի կամ պաշտօնի չեն կոչուիր։ Ի Հերմանշթատ գումարուելու կոչուած 150 ռուման պատուիրակներ պիտի քննեն սա խնդիրներ. (Ա.) Թրանսիլվանիա և Հունգարիա վարչական նոյն շրջանակին մէջ չգտնուին այլ եւս, ըստ որում ցարդ Թրանսիլվանիա հունգարական բաժնին մէջ կը գտնուէր։ (Բ.) Ռումաններէն լեզուն գործածուի տեղւոյն դատարաններուն և քաղաքային վարչութեան ամեն պաշտօնարաններուն մէջ։ (Գ.) Հունգարական հպատակութեան օրէնքները վերաքննուին։ Հերմանշթատի ժողովուրդն, որ երկու-երրորդ մասամբ Սաքսոն է, կը համակրի սոյն հիմնագրի, որովհետեւ Հունգարիոյ բաժնին մէջ գտնուող իրր կէս միլիոն Սաքսոնք եւս դժգոհ են մաճառական վարչութեան ընթացքէն իրենց նկատմամբ։ Ինդիր է սակայն թէ Փէշթայի կառավարութիւնն ի՞նչ պատասխան պիտի տայ Թրանսիլվանիոյ Նահանգին Ռումանաց առաջարկած խնդիրներուն։

ԳՈՐԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Հունգարիոյ Երեսփ. ժողովոյն հոկտ. 15ի նստին մէջ, առեւտրական նախարար Պ. Պառոչ օրինական ծրագիր մը մատոյց, որով գործարաններու և մասնաւոր արհեստանոցներու մէջ աշխատող գործաւորաց համար նպաստամատոյց մնտուկներ կը հաստատէ։ Հիւանդ գործաւորք բժշկական ձրի խնամք պիտի ընդունին, նաև դրամական նպաստ մինչև 20 շաբաթ։ Այս նպաստամատոյց մնտուկներ պիտի պահպանուին 100ին 2 կամ 3 վարձելով գործաւորաց վարձքէն։ Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Ֆրանսայի մէջ, ո՛չ միայն գործաւորաց թոշակէն մաս մը բան վար կը դրուի, այլ և գործարանատէրք գործաւորներէն վար դրբուած գումարին համեմատութեամբ 100ին սաչափ մ'ալ իրենք կ'աւելցնեն նպաստամատոյց մնտուկներու դրամագլխին վրայ։ Պ. Պառոչ կ'առաջարկէ նաև որ բնաւ օգնութիւն չտրուի գործաւորի մը, եթէ ապացոյցի թէ իւր հիւանդութիւն դիտմամբ կամ անառակութեան արդիւնք է, կամ դիտմամբ յառաջ բերուած վիճակ մը։

ԽԱՌՆ ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԻՒՆ

Բայտնի է թէ շատ ժամանակէ ի վեր Հունգարիոյ կաթոլիկ և բողոքական հասարակութեանց մէջ վէճ կայ սա խնդրոյ վրայ թէ երբ ծնողաց մին կաթոլիկ և միւսը բողոքական է՝ զաւակներն ի՞նչ դաւանութեան պէտք է հետեւին, և ո՞ր եկեղեցւոյ մէջ մկրտուին։ Մանչերն հօր և աղջիկները մօր դաւանութեան ենթարկելու դրութիւնն ընդունուած էր, ուր որ ամուսնոյ միջեւ մասնաւոր պայմանագրութիւն չէր եղած։ Կը պատահէր սակայն որ տեղ մը բողոքական հովիւ չգտնուելուն պատճառաւ նորածին մանուկ մը կաթոլիկ քահանայն մկրտէր, յորժամ այն մանուկ կաթոլիկ կը համարուէր հռոմէադաւան եկեղեցականութեան կողմէ, մինչ օրէնքը կը պահանջէ որ եթէ մանուկը բողոքական մեծնալու սահմանուած է՝ կաթոլիկ քահանայն թէեւ մկրտէ բայց անմիջապէս իմաց տայ բողոքական մերձագոյն պաշտօնէին, որպէս զի մանուկը բողոքականաց տումարին մէջ արձանագրուի։ Կաթոլիկ քահանայք այս պարտաւորութիւնը չէին ընդուներ, յորմէ՝ անվերջ կռիւ։

Հունգարիոյ կրօնական նախարար Զաքի կոմս ընդունեց նոր ծրագիր մը, որուն համեմատ կաթոլիկ քահանայն որ կը մկրտէ մանուկ մը որոյ հայրը կամ մայրը կաթոլիկ չէ՝ պարտի իրողութիւնն իմաց տալ ո՛չ թէ բողոքական հովուին այլ վարչային իշխանութեան, որ ըստ օրինի պիտի մեռէ թէ մանուկն ո՞ր եկեղեցւոյ տումարաց մէջ պէտք է արձանագրուի։ Կը յուսացուի որ այս կերպիւ կաթոլիկ կղերին ընդդիմութեան տեղի չի մնար այլ եւս։

ԱՔԻՐԻԿԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Գերմանիոյ կայսերական պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Գերման կառավարութեան և Զանզիպարի վեհապետին միջեւ բանակցութիւնք յաջող վախճանի մը յանգած են։ Վեհապետը չորս միլիոն մարքի փոխարէն Գերմանիոյ կը թողու իւր բովանդակ վեհապետական իրաւունքներ Արեւելեան Ափրիկէի ծովեզերաց վրայ, զորս յառաջագոյն վարձու տուած էր Արեւելեան Ափրիկէի գերման Ընկերութեան։

ՀԱՅՐ Ի ԳՅԱԼԻՖՈՐՆԻԱ

Գալիֆորնիոյ Ֆրէսնօ քաղաքէն Հայ մը գրած։ 17 թուականաւ հետեւեալը կը գրէ Նիւ-Եորք բնակող Հայու մը։

«Մենք օր ըստ օրէ կը հաստատուինք սա համոզման մէջ թէ Ամերիկա գաղթող Հայոց համար չկայ յարմարագոյն տեղ քան գիրէնօ։ Գալիֆորնիոյ նահանգն ընդհանրապէս, և Ֆրէսնօ մասնաւորապէս, Հայոց համար ունի շատ առաւելութիւններ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն վրայ։ Նախ, օդն և կլիմայն յարմար են Հայոց և կը յիշեցուցնեն մեզ մեր հայրենիքը։

Երկրորդ, Ֆրէսնոյի մէջ բաղդատմամբ ուրիշ նահանգներու աւելի հարստութիւն և անկախ գործի տէր ըլլալու դիւրութիւն կայ։ Այս տարի Ֆրէսնոյի բնակիչք միջին հաշուով չահած են իւրաքանչիւր անձ հինգ հարիւր թալէր։ Արք և կանայք, ծերք և երախայք այս հաշուէ դուրս չեն։

Երրորդ, ի Ֆրէսնօ կայ հայ գաղթականութիւն մը շատ մասերով աւելի համակրելի եւ համերաշխ քան Միացեալ Նահանգաց ուրիշ կողմերու հայ գաղթականութիւններն։ Հոս կան աւելի թուով հայ ընտանիքներ, եւ փոքր բացառութեամբ, ամէնքն ալ ունին յուսալից վիճակ։ Այս տարի Հայերէն ոմանց եկամուտը բարձրացաւ 4000 էն մինչեւ 6000 թալէրի։ Կարող Հայոց թիւն հետզհետէ կ'աւելնայ։ Հողի տէր Հայք շատ անգամ կարող կ'ըլլան գործ տալ իրենց նորեկ հայրենակիցներուն, եւ անգործութեան ու նեղութեան առեն կ'ազնեն կարօտելոց։

Այդի քաղող ամէն Հայ կրնայ առնուլ օրական մէկ թալէր եօթանասուն և հինգ սենթէթ մինչև երկու թալէր, (*) եւ այդ եկուութի գործը կը տեւէ երկու կամ երեք ամիս։ Անոնց հետեւ կը բացուին ուրիշ ոչ նուազ շահաւոր գործեր։

Անձ մը որ անգրիերէն խօսիլ գրելթէ չէր գիտեր, յիսուն թալէրի կառք մը եւ ձի մը գնելով սկսաւ տեսակ մը փերեզակութեան, եւ հիմա գրեթէ ապահով է տարին 500-600 թալէր չահելու։»

Ֆրէսնոյէն եկած այս տեղեկութիւնք շատ մխիթարական են մանաւանդ սա տեսակէտով որ այն տեղի Հայք հողի և անկախ գործի տէր կ'ըլլան եւ բարեկեցութեան յոյս ունին։ Հիւսիսային նահանգաց մէջ գտնուած Հայ գաղթականք ամենամեծ մասամբ են գործաւորներ, և երկար ժամեր տաժանելի աշխատութեամբ կը հայթայթեն իրենց օրապահիկն, ոմանք ալ կ'աւելցուցնեն փոքր ի շատէ դրամ նեղութեան օրերու համար։ Բայց այս գործաւորներէ խիստ քիչեր ունին յոյս մօտաւոր կամ հեռաւոր ապագայի մէջ անկախ գործի տէր ըլլալու։

Փափաքելի չէ որ Հայք իրենց երկրէն հեռանան, բայց դժբախտ փորձը կը ցուցուցնէ թէ լրագրական հրատարակութիւնք կարող պիտի չըլլան կասեցուցնել գաղթականութեան ընթացքը։ Կը յորդորեմք գէթ գաղթականները որ փոխանակ հեղու հիւսիսային նահանգներու մէջ, ուր հողի տէր ըլլալ գրեթէ անկարելի է, գործ գտնել դժուարին և տեղացւոց հետ մրցիլ ո՛չ ամենուն տրուած մեծ ձիրքերու և անկուն ճիգերու կարօտ, երթան Ֆրէսնօ եւ կամ նոր շէնցնալ սկսած ուրիշ տեղեր, ուր այլոց հետ հաւասար դիրութիւն և պատեհութիւն կ'ունենան տեղւոյն հետ մեծնալու և հարստանալու։ Այս գրուածներէ հետեւցնելու չէ որ անկարող անձինք առանց դրամի և առանց բարեկամի կրնան յուսալ Ֆրէսնոյի մէջ գտնել յաջողութիւն զոր դտած չեն ուրիշ տեղեր։ Օտարութեան մէջ, ուր որ ալ ըլլայ, մարդ կը հանդիպի դժուարութեանց որոց շատերէն ազատ պիտի ըլլար իւր հայրենեաց մէջ, եւ այս դժուարութիւններէ գէթ մասամբ ազատելու համար հարկաւոր են նոր երկրին լեզուին հմտութիւն, որ և է արհեստ կամ ճարտարութիւն, և փոքր ի շատէ դրամագլուխ։

Նիւ Եորք, Հոկտ. 3.

(*) Հինգ ամերիկեան թալէր մէկ անգլոսկի կ'ընէ, կամ մէկ թալէրը 24 զրշ է։

—)(59)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՆԿՈՒՄԸ

Հայրը հասկցաւ։ Բոց մը չողաց իր նայուածքին մէջ։

—Ամենէն աւելի այս բանէն կը վախնայի, ըսաւ իր բարեկամին ականջն ի վար. այդ երիտասարդին վրայ կը մտածէ, աչքերովը զայն կը փնտռէ։ Հիմակուց արդէն ես ոչինչ գարձայ իմ աղջիկանս համար։ Թշուառականը զաւկիս սիրտը գողցաւ։

—Զգուշացէ՛ք, մտիկ կ'ընէ։

Հայրը գլուխը կախեց։ Յետոյ աղջկանը մատնելով։

—Օհօ՛ռ, ըսաւ նմա, այս պարոնն իմ լաւագոյն բարեկամս է։ զքեզ տեսնելու, հետդ ծանօթանալու փափագ յայտնեց և եկած է երկու երեք օր անցունել մեզ հետ։

Մաղկատի աղջիկն իր սիրուն փոքրիկ ձեռքը օտարականին կարկառեց, ըսելով։

—Շատ գոհ եմ։

Եւ վայրկեան մը մտախորհ մնալէ յետոյ, յարեց։

—Հայր, կ'սկսիմ յիշել։ Ինչո՞ւ համար քիչ մը առաջ բարկացար։

—Բայց։ թոթովեց ծերունին։

—Ա՛հ, գէշ ըրիր զիս։

Դժբաղդ մարդը սոսկալի կերպով գունատեցաւ։

—Բայց չե՞ս գիտեր որ կը սիրեմ զքեզ, անուշիկս, կը պաշտեմ զքեզ, գոչեց։

Ակամայ ժպիտ մը երեւցաւ աղջկան շրթանցը վրայ։

—Թիթեռնիկները թեւեր ունին, ըսաւ նուաղեալ ձայնով մը, կը թռչին, բայց միշտ կը գառնան ողջունել պարտիզին գեղեցիկ ծաղիկները։ Հայրիկ, չարունակեց աւելի բարձր ձայնով, Ատրիէնն պիտի վերադառնա՞յ։

Այս խօսքեր արձագանգ գտան ծերունւոյն սրտին մէջ։ Գլուխը կախեց ու մնաց անխօս։

—Ատրիէնն չար մէկը չէր, չարունակեց Օռօռ։ Ես կը ձանձրանայի, տխուր էի։ Ինքը եկաւ ու մխիթարեց զիս։ Շատ աղուոր բաներ ըսաւ ինծի։ զինքը մտիկ ըրած ատենս ամեն կերպ ուրախութիւններ կ'զգայի ներսիդիս, ու սիրտս կը բաբախէր մեղմիւ։ Կարծես երգեր կը հնչէին ականջիս ու գլխուս մէջ այնպիսի բան մը կար զոր չէի կրնար մեկնել։ Ասկից զատ, սաստիկ լոյսի մը մէջտեղ, որ կ'ողողէր զիս, ինձ անծանօթ եղող շատ մը բաներ կը տեսնէի։ Երբ ձեռքս ձեռքին մէջ կը բռնէր, չեմ գիտեր ինչ տեսակ յափշտակութիւն մը կ'ունենայի եւ երջանիկ կզգայի ինքզինքս։ Այն ատեն, ինծի այնպէս կուգար թէ իր ձայնը կ'օրօրէր զիս, և եթէ նախամեծար սեպած չըլլայի հետը խօսիլ ու զինքը մտիկ ընել, մեղմիւ պիտի քնանայի գլուխս իր ուսին կրթնցուցած։

Հայրը վեր առաւ գլուխն յանկարծ։ Իր դիմագծերու պրկումէն կը հասկցուէր թէ սոսկալի կերպով կը տանջուէր։

—Օռօ՛ռ, կ'աղաչեմ քեզ, լռէ՛, լռէ՛, գոչեց ընկճեալ ձայնով մը։

—Ինչո՞ւ, հարցուց աղջիկը զարմացմամբ։ Ամեն անգամ որ ճամբորդութենէդ կը գառնաս, կը հարցափորձես զիս եւ կ'ուզես գիտնալ թէ ի՞նչ ըրած եմ։ Իսկ այս իրիկուն, հայրիկ, կը տեսնես որ զիս հարցափորձելուդ չեմ սպասեր, այլ ամեն բան կ'ըսեմ։ Մտիկ ըրէ՛։ Ատրիէնին ըսի թէ իմ բարեկամս, եղբայրս պիտի ըլլար եւ թէ քեզի չափ պիտի սէրէի զինքը։

—Օ՜հ, օ՜հ, ըրաւ ծերունին։

—Կը տեսնե՞ս, հայրիկ, լաւագոյն կը սեպեմ Ատրիէնին հետ խօսակցիլ քան թէ թռչնոց, վարդերուն ու թիթեռնիկներուն հետ որք չեն կրնար պատասխանել ինձ։

—Ա՜հ, մրմնջեց հայրը, ճակատագիրն իր գործը լրացուց։

Օտարականը երկիւղախառն զարմացմամբ մտիկ կ'ընէր, եւ ամեն վայրկեան կարեկցական ակնարկ մը կ'ուղղէր իր բարեկամին վրայ։

—Ապուշ է, կ'ըսէր տրտմութեամբ, ապուշ է։

—Հայրիկ. յարեց Օռօռ, լսեցի որ կ'ըսէիր Ատրիէնին թէ.. վռնտեցիր զինքը։

—Այո՛, պատասխանեց հայրը վայրագ ձայնով մը, վռնտեցի։

—Դու կարծեցիր թէ չար մարդ մըն էր. խարուեցար։

—Թշուառականին մէկն էր։

—Իմ բարեկամս, եղբայրս է, յարեց Օռօռ ոտքի ելլելով։ Հայրիկ, Ատրիէն պիտի գա՞յ Նորէն։

Անծանօթը ծերունւոյն շրթանց վրայ կասեցուց ուրրէքն բառը եւ փութաց պատասխանել։

—Այո՛, պիտի գայ։

—Ո՛հ, ես գիտէի, գոչեց աղջիկը ցնծագին։

—Ի՞նչ ըսիր, մրմռաց ծերունին՝ խօսքը իր բարեկամին ուղղելով։

—Ինչ որ քու կուրութենդ ու նախանձոտ գորովդ մէջ չուզեցիր դու ինքդ ըսել աղջկանդ։

—Պարոն, հարցուց Օռօռ, ե՞րբ պիտի գայ։

—Զմեռուընէ ետքը, երբ բոլոր վարդերը ծաղկին ու հեռացող թիթեռնիկները պարտէզ դառնան։

—Կ'սպասեմ, ըսաւ։

Յետոյ յարեց հեզիկ ձայնով մը։

—Զմեռն այս տարի երկար պիտի ըլլայ։

Նստաւ անկողնոյն վրայ ու գլուխը բարձին վրայ դրաւ մեղմիւ։

—Հայրիկ, պիտի քնանամ, մրմնջեց։

Ու աչքերը փակուեցան։

—Խե՛ղճ աղջիկ, մտածեց անծանօթը։

Եւ ձայնը բարձրացնելով յարեց։

—Բուռն ցնցում մը կրած է. թողուցէք որ հանգչի։

—Դուռ մը բացուեցաւ։ Ինչո՞ւ համար քիչ մը առաջ բարկացար։

—Բայց։ թոթովեց ծերունին։

—Ա՜հ, գէշ ըրիր զիս։

Դժբաղդ մարդը սոսկալի կերպով գունատեցաւ։

—Բայց չե՞ս գիտեր որ կը սիրեմ զքեզ, անուշիկս, կը պաշտեմ զքեզ, գոչեց։

Ակամայ ժպիտ մը երեւցաւ աղջկան շրթանցը վրայ։

—Թիթեռնիկները թեւեր ունին, ըսաւ նուաղեալ ձայնով մը, կը թռչին, բայց միշտ կը գառնան ողջունել պարտիզին գեղեցիկ ծաղիկները։ Հայրիկ, չարունակեց աւելի բարձր ձայնով, Ատրիէնն պիտի վերադառնա՞յ։

Այս խօսքեր արձագանգ գտան ծերունւոյն սրտին մէջ։ Գլուխը կախեց ու մնաց անխօս։

—Ատրիէնն չար մէկը չէր. չարունակեց Օռօռ։ Ես կը ձանձրանայի, տխուր էի։ Ինքը եկաւ ու մխիթարեց զիս։ Շատ աղուոր բաներ ըսաւ ինծի։ զինքը մտիկ ըրած ատենս ամեն կերպ ուրախութիւններ կ'զգայի ներսիդիս, ու սիրտս կը բաբախէր մեղմիւ։ Կարծես երգեր կը հնչէին ականջիս ու գլխուս մէջ այնպիսի բան մը կար զոր չէի կրնար մեկնել։ Ասկից զատ, սաստիկ լոյսի մը մէջտեղ, որ կ'ողողէր զիս, ինձ անծանօթ եղող շատ մը բաներ կը տեսնէի։ Երբ ձեռքս ձեռքին մէջ կը բռնէր, չեմ գիտեր ինչ տեսակ յափշտակութիւն մը կ'ունենայի եւ երջանիկ կզգայի ինքզինքս։ Այն ատեն, ինծի այնպէս կուգար թէ իր ձայնը կ'օրօրէր զիս, և եթէ

Լ

ՆՈՐԱՏԱԴ ԱՂԷՏ

Տեսանք որ Սանզաքի դերակոմսը դէպի Շամբրինեալ կը յառաջանար արագաքայլ։

Սիրքուրի դղեակէն մեկնած էր առանց ըսելու թէ ո՛ւր կ'երթար, բայց գիտենք թէ կասթոն տը Լիմանս գուշակած էր որ Ատրիէնը փնտռելու կ'երթար։ Եւ արդարեւ, երեք օր սպասելէ յետոյ՝ մարգիզին վերադարձը չտեսնելով, Գ. տը Սանզաք՝ համբերութիւնն հատած՝ ճանբայ ելած էր երիտասարդին միանալու համար։

Մարգիզին արկածախնդիր բնաւորութիւնը գիտնալով եւ համոզուած ըլլալով թէ ո՛չ մէկ խոշնգոտի առջեւ պիտի ընկերկէր Ֆօրտրիէռի դաղտնեաց թափանցելու համար, ինքնիրենն ըսած էր։

—Շամբրինեալի մէջ եւ կամ խորհրդաւոր տանը շրջակայ մէկտեղը պիտի գտնեմ զինքը։

Բիչ յետոյ պիտի իմանանք Սանզաքի դերակոմսին այսպէս ընել տուող շարժառիթը. պիտի իմանանք նմանապէս թէ ինչո՛ւ համար, նախորդ գլխուն մէջ պատմուած անցքերէն յետոյ, մարգիզին չէր մօտեցած, անոր հետ Շամբրինեալ գառնալու համար։

Բայց նախ ըսենք թէ ինչո՛ւ դերակոմսն յապուրակի փոխած էր իր գաղտարն եւ Սիրգուր վերադարձած էր։

Իր ընկերներուն նման, դանակէն առած էր իր առաջին կարգի տոմսն եւ ըսպասման սրահը մտած էր։ Գրեթէ նոյն միջոցին, պաշտօնեայ մը եկաւ խմացնել ուղեւորներուն թէ սպասեալ կառախումբը, որ Գլիֆոռէն կուգար, ի Շոմոն տանէրկու վայրկեան յապաղում մը ունեցած էր եւ թէ քսան վայրկեանէն պիտի գար։

—Սիկառ մը ծխելու ժամանակ ունինք, ըսաւ տը Շառմէյլ, հանելով իր գլանիկի տուփը զոր իր ընկերներուն երկնցուց։

Սպասման սրահէն դուրս ելան։

Նոյն վայրկենին, վարձու կառք մը կայարանին բակին մէջ մնաւ և եկաւ կանգ առաւ վերնափեղկին ներքեւ։ Կառքն ուղեւոր մը կը բերէր, բարձրահասակ եւ խստադէմ մարդ մը, որ վայելուչ խրոխտ կերպարանք մը ունէր։ Սպիտակ երկար մազեր ունէր, ալեւոր երկար մօրուք մը եւ վաթսուն տարեկանէն աւելի կ'երեւնար։

Սանզաքի դերակոմսը անտարբեր նայուածք մը նետեց ուղեւորին վրայ, այլ անմիջապէս յայտուլ կրթնեցաւ նայուածքին եւ դիմագծութեան արտայայտութենէն, եւ աչերն յառած մնացին ծերունիին դէմքին վրայ։ Յանկարծ, սարսռաց։

—Ա՜ռ է, մրմռաց, չէ՛, չեմ սխալիր, չե՛մ կրնար սխալիլ. այո՛, ա՜ռ է, իրա՛ւ է, իրա՛ւ որ ա՜ռ է։

Եւ, յօնքերը պռստած, չարունակեց, տարօրինակ ժպիտով մը։

—Ա՜հ, ա՜հ, ինք ինձմէ չատ աւելի ծերացեր է։ Հակառակ մօրուքին, որ ամբողջովին կը ծածկէ իր դէմքը, կը ճանչնամ զինքը։ Ճիշդ իր նայուածքն է, իր խիստ եւ խրոխտ դէմքը։

(Շարունակի)

ԱՉԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եկեղեցական հարց բաղձանացը համաձայն, եկեղեցական Համագումար ժողովը ի նիստ պիտի գումարի յառաջիկայ երեքշաբթի օր ժամ 5 ին ի Պատրիարքարան։

Համագումար ժողովոյ առենապետ Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Այվազեան երէկ ուղղեց հարկ եղած հրաւէրները։

Բարձրաստիճան եկեղեցականք ոմանք երէկ խորհրդակցութիւն մը կատարեցին Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ։

Եւրոպեան լրագիրք կ'արտատպեն հետեւեալ հեռագիրն որ Էջմիածնէն հոկտեմբեր 12 (Ն. Տ.) թուականաւ ուղղուած է առ ժ-ր-ն-լ ԿԼ Ս. Բէրզ-ա-ռ-էյ, պաշտօնական թերթ Ռուսիոյ Արտաքին գործոց Նախարարութեան։

Ամենայն Հայոց Հայրապետ Մակար կաթողիկոս, արքեպիսկոպոսաց գործակցութեամբ, երէկ հանդիսաւորապէս կատարեց Ս. Միւռոնի օրհնութիւնը։ Հազարաւոր ուխտաւորք Ռուսիայէն, Թուրքիայէն, Պարսկաստանէն, Ռումանիայէն, Գալիկիայէն եւ Հնդկաստանէն՝ ներկայ գտնուեցան այս արարողութեան։

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ իւր շաբաթական նիստը կազմեց ի Պատրիարքարան, առենապետութեամբ Մեծ. Միհրան էֆէնտի Սեթեանի, և զբաղեցաւ թաղային հաշուական եւ կալուածային խնդիրներով։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտ. Խորհրդոյ Ա.էջ. Կերբ. Վ-ր-ր-Ռ-ն

Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եւ Գանտիլլի Ս. Առաքելոյ եկեղեցեաց մատակարարութեան եւ լմնոյ միամեայ հաշուեցոյցերն, 1889 Յունուար 1է ց'31 Դեկտեմբերի նոյն ամի, ըստ օրինի Տնտես. Խորհրդոյ ներկայացուած եւ անոնց յարեւ նման օրինակներն իրենց եկեղեցեաց բակը կախուած են ի տես Թաղեցւոյ։

Տնտեսական Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ թաղից Պատուարժան ազգայնոց, որ իրենց թաղի վերաբերեալ հաշուեցոյցին վրայ՝ եթէ որ եւ է դիտողութիւն կամ բողոք ունին, թուականէս մինչեւ 21 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտես. Խորհրդոյ։

Սոյն պայմանաժամին լրանալէն յետոյ՝ որ եւ է բողոք կամ դիտողութիւն անկնելի պիտի մնայ։ (Գէր.)

10 հոկտ. 90

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՆԵՈՒԹԻՒՆՔ

Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Վայինկթընի օսմանեան դեսպան Ալէքսանդր Մավրոյէնի պէյի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ եգիպտացի Ապտուլլահ փաշայի որդի Ֆուատ փաշայի և Քէօփրիհոյ կառավարիչ Ահմէտ Համտի փաշայի։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զբաղեցաւ Ցունաց Պատրիարքարանի խնդրով, և այս առաւօտեան Թուրք լրագիրք կ'ըսեն թէ խնդիրը նպաստաւոր եզանակաւ վերջանալու վրայ է։

Նախարարաց գումարման միջոցին կայս. պալատան սենեկապետ Արիֆ պէյ խորհուրդին ներկայանալով, Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամաններն հաղորդեց Բարձր. Մեծ-եպարքոսին։

—Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Բայիֆ փաշա երեկի Նախարարաց Խորհրդոյն չի կրցաւ ներկայանալու, կայս. պալատան մէջ ինչ ինչ խնդրոց քննութեամբ պարապած լինելուն պատճառաւ։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-եպարքոսը, ծովային Նախարար Հասան փաշա և Երմտական Նախարար Յակոբ փաշա երէկ կայս. պալատ դնացին և ինչ ինչ խնդրոց վրայ Վեհ. Սուլթանի հրամաններն ստացան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Այս առաւօտեան թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ ֆրանսական Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Քարնօ, իբրեւ նոր նշան բարեկամական յարաբերութեանց ի մէջ Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ, առաջարկած է օսմ. կառավարութեան որ, կայս. զինուորական բժշկական վարժարանէն դեռ ևս վկայական չստացող 4 աշակերտ եւ պայթարական կամ անասնաբուժական վարժարանէն եւս 4 աշակերտ Ֆրանսայի բժշկական վարժարան մը ղրկուին, իրենց ուսմունքը կատարելագործելու ֆրանսական կառավարութեան ծախիւք։ Վեհ. Սուլթանը հաճութիւն տալով հրաման ղրկած է Սպարապետի Դրան որպէսզի յիշեալ աշակերտք ընտրուին եւ ղրկուին։

Ընտրուած են զինուորական բժշկական Վարժարանի Զ. կարգէն Խամայիլ Տէրվիշ, Բ. կարգէն Շեվկի Ալի, Ե. կարգէն Ղալիպ Մէհմէտ եւ նոյն կարգէն Մուսթաֆա Խալիլ էֆէնտիք։ Պայթարական պրոցէն եւս չորս աշակերտք ընտրուած են։

ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Երէկ, Ֆէնէրի Պատրիարքարանին մէջ խառն նիստ կազմեցին Սինոդն ու Բաղաքական ժողովը՝ լսելու համար արդիւնքն այն տեսակցութեան որ կիրակի օրը տեղի ունեցած էր Բարձր. Մեծ-եպարքոսին ու Էրէյլիի մետրապոլտին միջեւ, որում կ'ընկերանար Եէնիտունեա Տիմիդրաքի էֆէնտի։

ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓՈՒՆՔ

Կըսուի թէ Պոլսոյ քարափանց շինութեան պիտի ղրկուին, այս վերջնոյն կողմէ եւս քննուելու համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, այս երկուշաբթի օրուան ժամ 10էն մինչեւ հետեւեալ օրուան ժամ 10 Հալէպի մէջ հնտախտ 20 մահեր պատահած են։ Հարիմի մէջ՝ 6 և Խոյիպի մէջ՝ 1։

Սուրիայէն նկած հեռագիր մը ևս կը ծանուցանէ թէ նոյն օրը Համա գիւղաքաղաքին մէջ հնտախտի 8 դէպքեր պատահեր են որոցմէ 4 և առաջուան բռնուածներէն այ 9 մահեր պատահած են։ Այս վերջնոց մէջ կը գտնուի նաեւ Անտիոքի գայմագամը։

—Անգլիական Մ-լ-ա-ս յոգենաւն, յորում կը գտնուէին 466 ուխտաւորք, երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս ժամանեց։ Այս յոգենաւ ճիտտէէն 1010 ուխտաւորներ առած էր, որոցմէ 15ը ճիտտէէն ի Թորսինա ուղեւորութեան պահուն մեռած են։ Թորսինայի մէջ քարանթինա սպասած պահուն եւս 205 ուխտաւորք մեռած են և յետոյ Սիւէզ դնացած պահուն մէկ ուխտաւոր մեռած է։ Սիւէզէն մինչև Զմիւռնիա 7 ուխտաւորք մեռնելով, անկից յետոյ որ և է մահ չէ պատահած։ Մ-լ-ա- յոգենաւն 316 ուխտաւորներ Զմիւռնիա հանելէ յետոյ մընացեալ 466ը մայրաքաղաքս բերած է։

ՆՈՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Օսմանեան նոր ընկերութիւն մը կազմուելու վրայ է չափաւոր դներով էրիկ մարդոց հագուստներ պատրաստելու նպատակաւ։ Այս ընկերութիւնը ըստ բաւականին գրամագլուխ մը ունի, որով մօտաւոր ժամանակի մը մէջ իր կազմութիւնն ապահովուած կը նկատուի։ Այսպիսի ձեռնարկ մը ամեն կերպով օգտակար է երկրին, ըստ որում՝ ոչ միայն հասարակութեան ամենագին հանդերձներ պատրաստել տալու առաւելութիւնը պիտի վայելէ, այլ եւ հարիւրաւոր դերձակներ որք պատրաստ հանդերձներու վաճառատանց բազմանալուն պատճառաւ անգործ կը մնային, աշխատութիւն պիտի գտնեն։

Պ. ՎԻԺԻԷԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Ըստ տեղեկութեանց Մ-ռ-ք-ս-ի, Պ. Վիժիէ իւր դեսպանատան միջոցաւ ձեռնարկներ կ'ընէ կայս. կառավարութեան հետ վերոտին բանակցութեան սկսելու համար իւր առաջարկած երկաթուղւոյ ծրագրի մասին, որ, ինչպէս կը յիշուի, մերժուած էր։

ԸՆԴՀ. ԴԱՏԱՒԱՔՔ

Դատական Նախարարութեան կողմէ շրջաբերականաւ հրահանգ ղրկուած է գաւառներուն որպէսզի վերաքննիչ դատարանաց ընդհ. դատախազք իրենց իրաւասութեան ենթարկուած գաւառային շրջանակին մէջ մերթ ընդ մերթ պտոյտի ելնելով դատարանական կազմակերպութեան և այլ նշանակեալ առարկայից վրայ պէտք եղած քննութիւնները կատարեն։ Վերաքննիչ ատենից ընդհ. դատախազներու պաշտօնն այս կերպիւ ընդարձակուելով հանդերձ, դատական քննչութեան պաշտօնն ըստ առաջնոյն յանձնեալ կը մնայ վճռաբեկ ատենի անդամներուն։

ՍԿԻԻՏԱՐԻ ՉԱՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սկիւտարի և Գատրգիւղի մէջ անոյշ ջուր բերելու համար կատարելի աշխատութիւնք դերմանացի ձեռնարկուի մը յանձնուած են որուն ճարտարագէտք նախընթաց օր մայրաքաղաքս հասան ընդ փոլիս գործի ձեռնարկելու համար։

ՏՐ. ՆԱՖԻԼԵԱՆ ՓԱՇԱ

Նաֆիլեան փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր Փարիզ կը գտնուէր, հոն բժշկական ուսման պարապող Օսմ. զօրականաց վրայ հսկողութեան պաշտօնով, իր պաշտօնավարութեան պայմանաժամն աւարտած լինելով, Սպարապետի Դրնէն հրաման ստացած է կ. Պոլիս վերադառնալու։

ԺԱՄԱՆՄՈՒՆԵՐ ԵՒ ՄԵԿՆՄՈՒՆԵՐ

Քէօթահիոյ նախորդ կառավարիչ Վէյսել փաշա և Երզնկայի զինուորական հրամանատար Հիքմի փաշա երէկ մայրաքաղաքս հասան։

. .

Աղեքսանդրիոյ խառն Դատարանաց անդամ Բէյլիզեան պէյերն որք արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէին, երէկ իրենց Ազն. մօր հետ մեկնեցան Խարվիլէի Պէհէր-չոգենաւով։

—Օտէսայի օսմանեան հիւպատոս Տիգրան էֆէնտի Հիւնքեարպէյլէնտեան որ չորս ամսէ հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուէր արձակուրդով, այսօր իւր պաշտօնատեղին կը վերադառնայ ռուսական չոգենաւով։

ԿԱԶԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ կազի ընկերութիւնը կը ծանուցանէ թէ իր նորակառոյց գործարանի բացման առթիւ 25 առ 100 զեղչ մը բրած է կազի գնոյն վրայ, որով կազի 1000 խորանարդ ոտքնաչափը 40 զրուշէն 30ի իջուցուած է։

ԿԱՇԱՌԱԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Երէկ ծանուցինք Քաղաքապետական պաշտօնեայներէն Տիմիթրաքիի ձերբակալումն, որ թոյլատրած էր աւրուած և առողջութեան վնասակար ցորեններու Սիրքէճիի նաւամատոյցը հանուելուն։ այս մարդուն վրայ 50 ոսկւոյ պանքնոտս գտնուած էր, զոր յիշեալ ցորենները ցամաք հանելու համար տուեր է վաճառական Պ. Քազանովոս։ Տիմիթրաքի ուրացած փնելով այս նպատակաւ գրամ առած ըլլալը, իւր կին երէկ հարցաքննուեցաւ եւ յայտնեց թէ իւր ամուսնոյն նոյն օր տունէն մեկնած պահուն երկու մէճիտիէէ աւելի գրամ չունէր իւր վրայ որով առտնին պիտոյից համար խնդրուած փոքր գումար մը չէր կրցեր վճարել, և թէ իւր կենաց մէջ երբեք այդչափ մեծ գումար չէր տեսած իւր ամուսնոյն քով։ Մեր թուրք պաշտօնակիցք իրաւամբ կը պահանջեն որ այսպիսի պարագայից մէջ ոչ միայն թաղապետական պաշտօնեայք այլ և հանրային առողջութեան վնասող արմատք գիտութեամբ վաճառողներ վաճառական գիտութեամբ վնասակար ցորեններ հանողներ եւս պատասխանատու բռնուին։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՑ ԱՐԿԱԾ

Երկուշաբթի աւուր թուով ծանուցինք թէ Մելքոն Յովակիմեան անուն անձը երկաթուղւոյ կառամատոյցի տակ մնալով, ծանրապէս վիրաւորուած՝ Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցը փոխադրուած էր գարմանուելու համար։ Աւասիկ այդ արկածի մասին մեր ստացած մանրամասն տեղեկութիւնները։

Մելքոն Յովակիմեան 40 տարեկան անձ մըն է, արհեստով ատաղձագործ, որ Եէտի-Գուլէի նորակառոյց կազի գործարանին մէջ կ'աշխատէր։ Յարաթ իրիկուն ժամը մէկին միջոցները, իր տունը կը դառնար երկաթուղւոյ գծին չատ մօտէն քալելով, երբ ընկերութեան նորաշէն կամուրջին կամարէն անցած պահուն, թ. 42 կառախուսքը որ Մաքրի գիւղէն կուգար, վրայ հասաւ։ Երկաթուղւոյ գծին ու կամուրջին միջեւ գտնուած անջրպետը լայն չըլլալով, Մելքոն առաջին վակոնին պատուանդանին դարնուեցաւ, գետին տապալեցաւ ու գծէն ներս նետուեցաւ, դէպի պատը, չկրնալով սակայն ազատել իր աջ ոտքը որ անիւներուն տակ մնալով ջախջախուեցաւ։ Զախ կողմի վրայ ինկած պահուն, գործաւորը գլխէն եւս ծանր վէրք մը եւս ստացաւ, այսինքն ճակատն մինչև ծոծրակը 12 հարիւրորդամեայ լայնութեամբ ճեղքուածք մը, որ բաց կը թողուր գանկին ոսկորները։

Վիրաւորեալն երկու ընկերներն որք ականատես եղած էին այս արկածին, բայց քիչ մը հեռուանց, անոր օգնութեան փութացին եւ պատգարակաւ մը փոխադրել տուին Ազգ. Հիւանդանոցը Գիշերապահ բժիշկը նախնական դարմանները տալէ յետոյ, իսկոյն լուր ղրկեց Հիւանդանոցի վիրաբոյժ Տոքթոր Եպրուսպեանին որ անյապաղ հասնելով ձեռնարկեց վիրաւորեալը դարմանելու դժուարին գործողութեան, որ էր քլորոֆորմով թմրեցնել և կտրել ազդրը, ծնգաց ոսկրէն հինգ մատ հեռաւորութեամբ։ միեւնոյն ժամանակ գլխուն վէրքերը կը մաքրէր ու բացուած եղերքը կը միացնէր։ Հակառակ բազմաման ասատկութեան, վիրաց ծանրութեան և արեան առատ հոսման, կը յուսացուի որ խեղճ հիւանդն, որ ընտանեաց հայրն մըն է, ապաքին՝ Հիւանդանոցին մէջ վայելած ճարտար խնամոցը շնորհիւ։ Արդէն, արկածի օրէն մինչև երեկ, զգալի բարելաւում մը կը նշմարուի իւր վիճակին վրայ, մարմնոյն տաքութեան ատիճանն զգալապէս իջած է եւ ցաւերը մեղմացած։

Ֆրանսերէնի եւ Գերմաներէնի հմուտ պատուաւոր երիտասարդ մը կը փափաքի դիւրակեցիկ ընտանիքի մը մէջ դեռահաս մանկանց դասատուի պաշտօն ստանձնել։ Դիմել Աբ-ելի Խմբագրատուն։

ՏՈՔԹՈՐ ՍԵՂԲՈՍԵԱՆ, տեղափոխութիւն բրած ըլլալով, կը ծանուցանէ իւր հիւանդաց թէ՝ այսուհետեւ կրնան գինքը գտնել Բերա, Եէնի չարշի փողոց, թիւ 58, ամէն օր կէս օրէն վերջը, ի բաց առեալ երեքշաբթի օրերը։ 2—30

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԴԷՊԲԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 22 հոկտ.—Պարոն Քառնօ այսօր ընդունեց զՊ. Բիձա, Պրազիլիոյ դեսպանն որ իւր վկայագրերը մատոյց—Երեսփոխանաց ժողովոյ մէջ բանակռիւի մը հետեւանօք մեծամարտ տեղի ունեցաւ ընդ մէջ Պ. ժողէֆ Ռէյնախի, խմբագրապետ Ռէբէպլիք Ֆրանսէզի, և Պ. Բօլ Տէռուլէտի, պուլանժէական բանաստեղծը։ Պարոն Տէռուլէտի ատրճանակը կրակ չառաւ և ոչ մէկուն վնաս մը եղաւ։ Պ. Ռէյնախի վկայք առաջարկեցին վերսկսիլ մեծամարտը, բայց Պ. Տէռուլէտ մերժեց։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿ

ՔԷՕԼՆ, 22 հոկտ.— Կ. Պոլսէն կը ծանուցանեն առ Բէօլնիզ Զայտոնէ թէ Սեւ ծովու նաւահանգիստներէն եկած վաճառական լուրեր կը հաստատեն այն զրոյց թէ 1887 տարւոյ ռուս հետեւակազօրաց պահեստք իրենց տեղերը ղրկուած են։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 22 հոկտ.—Բրուսիոյ Երեսփոխանական ժողովն ի նիստ հրաւիրեալ է Նոյեմբեր 12ին։ Որոշուած է նախաբարապետ Պ. Ֆոն Քափրիվիի ուղեւորութիւնն յիտալիա։ Նոյեմ. 2ին ճանբայ պիտի ելլէ, եւ ըստ արդի կարգադրութեանց Պ. Քրիսպիի հետ պիտի տեսակցի ի Նաբուլի։

ՆՈՐ ԿԱՄՈՒՐՋ ԴԱՆՈՒԲԻ ՎՐԱՑ

ՊՈՒԿԲԻԵՇ, 22.—Զերնաւոտաի եւ Ֆէթեշտի միջեւ Դանուբի վրայ ձգուող կամուրջին հիմնարկութեան արարողութիւնը տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան թագաւորին, գահաժառանգին, նախարարաց եւ խուռն բազմութեան։ Յետ կրօնական արարողութեանց եւ հիմնաքարի զետեղման, հացկերոյթ տրուեցաւ։ Թագաւորը պատասխանելով հանրային շինութեան նախարարութեան բանախօսութեան յիշեցուցած դէպքերը որք առաջ բերին Տոպրուճայի նահանգին միութիւնն ընդ Ռումանիոյ։ Վերջացուց ըսելով.—«Այս կամուրջին շինութիւնն, ամենակարճ ուղին հաստատելով ընդ մէջ Հիւսիսային և Սեւ ծովերու, ժամանակիս մեծագոյն դէպքերէն մին պիտի լինի, և նոր մղում պիտի տայ աշխարհի վաճառականութեան»։ Կամուրջը 750 մէթր երկայնութիւն պիտի ունենայ, և ջուրին երեսէն 30 մէթր բարձր պիտի լինի, որով ամենամեծ նաւեր պիտի կարենան անցնիլ տակէն։ Շինութիւնը պիտի աւարտի 4 տարիէն։

—Պուքրէշի ռուս դեսպան Պ. Հիդրոֆօ մի քանի օրէն կը վերադառնայ իւր պաշտօնավայրը։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԵԼԿՐԱՏ, 22.—Միխայէլ Մետրապոլիտ Միլան թագաւորին ամուսնալուծման խնդիրը պիտի ներկայացնէ Սերպ եպիսկոպոսաց գումարման, որ տեղի պիտի ունենայ 1891 տարւոյ օգոստոս ամսոյն մէջ։

ՀՈԼԱՆԴԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

ԼԱՀԷ, 22 հոկտ.—Նախարարաց խորհուրդն տեսնելով թէ Վիլհէլմ թագաւորին առողջական վիճակը ծանրացած լինելով, այլեւս կարող չէ կառավարել, ծերակոյտն և երեսփոխանաց ժողովն ի համագումար նիստ հրաւիրեց հոկ. 28ին։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՍՈՖԻԱ, 22 հոկտ.— Կառավարական աղբիւրներէ կը ծանուցուի թէ, Ֆրանսական լրագրաց յայտարարութեան հակառակ, Ֆրանսայի եւ Պուլկարիոյ միջեւ առևտրական առժամեայ կարգադրութիւնը կնքուած է Ֆրանսայի խնդրանօք, Անգլիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ կնքեալ կարգադրութեան հիմանցվրայ։—Նախարարապետ Պ. Ազամպուլով երէկ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Ֆերտինանտ իշխանին հետ, և ներկայ գտնուեցաւ իշխանական պալատան մէջ տրուած երեկոյթի մը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 11 հոկտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 տոկոս Լոնդրայի վրայ		108 1/8
3 » Բարիզի »		28 35

Օսմանեան Քոնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մէջտ. Ս. Ամէր		19 25
Առաւօտուն բացուելուս		19 27 1/2
Կէս օրին »		19 26 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		80 18
» » ժամ 5ին		80 20

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՏԱՔԻՆ

Փ. խառնութիւն	Ա. Ամէր	40 7/8
»	Բ. »	22 11/16
»	Գ. »	19 27 1/2

ԲԱՆԿՆՈՏՈՒԹԻՒՆ

Լուսիէթ ժնեւրալ	Անգլ. Լիր	5 5
Ռիսէթ ժնեւրալ	Օսմ. »	9 25
Պանք սը Ֆրանս	» »	7 2
Ոսմ. Շահմ եվլէտոր	» »	4 36
Թրամուէյ	» »	525
Բանքէի երկաթուղի	»	78 3/4
Բանքէի ապրանքի	Գ. կ.	150

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	գրշ.	100
20 ֆրանգնոց	»	87 9
Անգլիական ոսկի	»	110
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107 20
Իմպերիալ	»	91 20
Ֆլորին	»	61 10
Ռուպլի թղթադրամ	»	7 61
Մէջ. արծաթ. (ասոր)	»	107 30
Վենգոյ	»	102 30
Չէքոյ	»	102 20
Մէքսիկի	»	100 10
Թուճէկ	»	13

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 22 Հոկտեմբեր, ժամ 3 վայր 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		94 45
» » 4 1/2 %		106 42 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտ Մէջտ.		18 25
Օսմանեան երկաթուղի		79 62 1/2
» Բէյրութի բանկէթ		311 25
Պանք Օսմանիէ		626 25
Գրեսիտ Լիոնէ		777 50
Իտալական Ռանթ 5 %		94 25
Հելլենական 5 %		473 75
Բրնոսիթէ Թիւրք (1890)		409 37 1/2
Եգիպտական միացեալ		493 75
Պանք սը Բարի		867 50
Ոսմ. մաքս աբժէթուրք		453 75
Սուէզի ջրանցք		2397 50
Պատնիական արտաքին		75 7/8
Ռիո Թինթօ		— —
Մէսարիոս		— —
Զէր Լանդայի վրայ		25 28

Լոնտոն, 22 հոկտ. ժամ — վայր — երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ		94 7/8
Ոսմ. » Մէջտ.		17 7/8
» » » Ա.		41
» » » Բ.		22 3/4
» » » Գ.		17 7/8
Փոխառութիւն 1877		100
Պանք Օսմանիէ		14 7/8
Եգիպտական միացեալ (Ինիֆիտէ)		97
» առանձ. (բրիմիտիֆ)		100 3/4
Տարբ Ամերիկ		95 1/2
Յոհանիսպուրգ (փոխա. Բանկէտ)		102
Հելլենական 5 %		92
Մոնտէվիդէոյ »		76
Իռլանական 1889		— —
Տոնանակութիւն Բարիզի վրայ		25 524

Վիեննա, 22 հոկտ. ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի		37 40
» Բէյրութի բանկէթ		135
Տոնանակութիւն Լոնտոնի վրայ		115 40

Պերլին, 22 հոկտ. ժամ — վայր —

Տոնանակութիւն Լոնտոնի վրայ		20 115
Ռուպլի թղթադրամ		247 50
Օսմանեան երկաթուղի		78 20
Օսմանեան քոնսոլիտ Մէջտ.		247 50

Բարիզ, 22 հոկտ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		94 41 1/4
Օսմանեան քոնսոլիտ Մ.		— —
Օսմանեան երկաթուղի		— —

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

—

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՑ ԱՇԽԱՐՀԻԿ

—

ՅԱՆՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱՑ

Յուցակ Թ.

Տեարք	
Ստեփան Դաւիթեան, Սեբաստիա	276
Միքայէլ Արիստոդոմոֆ	1
Թէոդոս Լաբճինճեան	1
Գրիգոր Տէր Եղիազեան, Հիւսնի Մանասեր	1
Արտաշէս Պ. Յարութիւնեան Մալկարա	1
Աբրահամ Կարապետեան	1
Յակոբ Մերկէրեան	2
Ստեփան Մարկոսեան	1
Խաչատուր Յ. Էքիզեան	1
Միւսիւ Մօզկր	1
Գէորգ Խորասանճեան	1
Սարգիս Աբգիարեան	1
Մերկեր Մերկերեան	2
Ատամ Ղոնճայեան	1
Յակոբ Վէմեան	1
Աբրահամ Պերկամալեան	1
Մկրտիչ Ղուկաս Մարկոսեան	1
Երուանդ Պալթազարեան	1
Գասպար Իսրայէլեան	1
Թովմա Թովմայեան	1
Մեսրոպ Սիմոնեան	1
Պետրոս Կ. Տիլպէրեան	1
Կարապետ Քէսիբպաշեան	1
Յակոբ Միքայէլեան	1
Մուշեղ Քէշիշեան	1
Յակոբ Թարշիճեան	1
Կարապետ Ղոնճայեան	1
Միհրան Իրլիքճեան	1
Լազոֆէթ Պալեսզեան	1
Յակոբ Պալբքեան	1
Սարգիս Զէլիքեան	1
Յակոբ Հիւսնեան	1
Տիգրան Եփրեմեան	1
Գրիգոր Զաքեան	1
Անդրանիկ Յուշկանեան	1
Սարգիս Ճէլէպեան	1
Ռուբէն Թ. Ազազարեան	1
Առաքել Յարութիւնեան	1
Կոստանդ Դ. Կոստանդեան	1
Ստեփան Սպարթալեան	1
Միհրան Փափազեան	1
Կարապետ Միքայէլեան	1
Եղբարք Մարութեան	1
Խաչատուր Եղիազեան	1
Սարգիս Պապիկեր	1
Գրիգոր Պ. Տիլպէրեան	1
Գրիգոր Յ. Բարսեղեան	1
Պօղոս Պերկամալեան	1
Ներսէս Պարտիզպանեան	1
Կարապետ Ստեփանեան	1
Յարութիւն Ահարոնեան	2
Յովհաննէս Շահինեան	1
Տիգրան Հէջլեան	1
Յովհ. Աւետիքեան	1
Կարապետ Թէքէլեանեան	1
Գումար	334

ԼԱՔԷՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ

Երաշխաւորեալ Դրամագլուխք

50000000 Ֆրանգ

Ընդհանուր Տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼՍԱՆ

Բ. ՇԷՀԻՐԼՍԱՆ 129

Ներկայացուցիչ Թիւ 1, Պոյնէ գաղու Պոմպոլ

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆ

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԷՐ ՍՈՒՖԻԱՍ ՓԱՇԱՆԱՑԻ ՎՐԱՑ ԱՏՐՃԱՆԱԿ ՊԱՐՊՈՂ ՅԱԿՈԲԻ ԵՒ ԻԻՐ ԻՆՆ ԸՆԿԵՐԱՑ

1890 Հոկտեմբեր 10 Դշ.

ՆԻՍՏ Բ. (*)

Երէկ, Եղեռնադատ ատենին առջեւ, երկրորդ անգամ ըլլալով, տեղի ունեցաւ Մայր եկեղեցւոյ Տ. Սուքիաս Աւագ քահանային վրայ սպաննելու նպատակաւ հրազէն պարպող Յակոբի եւ իւր ընկերաց դատավարութիւնը։

Դատն սկսաւ ժամ 8 1/2ին։ Դատարանը կը կազմէին Նախագահ Վասրֆ էֆէնտի, անդամք Էմին պէյ, Մէհմէտ պէյ, Նիքօղոսաքի էֆէնտի և օղնական անդամ Մոստիչեան Յարութիւն էֆէնտի։ Քարտուղարի պաշտօնը կը վարէր Ազոմ պէյ և վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազին կողմէ ներկայ էր օղնականն Մէմտուհ պէյ։

Ամբաստանեալը կը գտնուէին իրենց յատուկ տեղը։ Բայց ի Շէհրի էֆէնտիէ, որ հիւանդութեան պատճառաւ հրաժարած էր, ամբաստանեալոց միւս փաստաբանք ներկայ էին։ Ամբաստանեալներէն Յարութիւնի եւ Աւետիսի փոխանորդութիւնն ստանձնած էր Հասան Բիզա էֆէնտի, փոխանորդ Պարտիզակցի Յակոբի։

Դատարանին ունկնդրաց յատուկ մասը լցուած էր ստուար բազմութեամբ։

Նախագահ Վասրֆ էֆէնտի իւր խօսքն ընդհանուր դատախազի օգնական Մէմտուհ պէյի ուղղելով, բաւ.

—Անցեալ օր նամակներ ու լրագրեր կային. որոշուեցաւ թարգմանել զայն և միանգամայն Վարդանի կողմէ սանգուզէն վար նետուած թուղթերու խնդրոյն առթիւ վկայներ կոչել։ Այդ գրութեանց թարգմանութիւնք բերուած են. (Խ-ւ-ր-ա-գ-ր-էն -ղ-ղ-ի-լ-ի) կարդացէ՛ք։

Ասոր վրայ քարտուղարը կարդաց հնչակ լրագրոյ և կարմիր թուղթին վրայ գրուածին թարգմանութիւնը։

Ն-խ.— (Խ-ւ-ր Մ-հ-մ-ա-ն դ-ղ-ի-լ-ի), Միւս նամակը անձնական գործերու կը վերաբերի եղեր։ (Ա- Վ-ր-դ-ն) Այս թուղթերը ո՞ւրկից գտնուեցան։

Վ-ր-դ-ն.—Կառավարութեան պաշտօնեայք եկան և ձերմակեղինաց ծրարին մէջէն երկու թուղթեր գտան։

Ն-խ.— Երբ զքեզ ձերբակալեր են դու այդ թուղթերը սանգուզին տակը նետեր ես։

Վ-ր-դ-ն.—Ոչ։

Ն-խ.— (Խ-ւ-ր -ղ-ի-լ-ն դ-ն-ա-ր-ս -ղ-ղ-ի-լ-ի) Ստեփան Շապան էֆէնտին չէ՞ եկած։

Ո-ղ-ի-լ-ն դ-ն-ա-ր-ի.—Եկած է։

Շապան էֆէնտի դատարան բերուեցաւ, ուր օրինական հարցուփորձերն եղան իրեն և հարկ եղած երդումը կատարելէ յետոյ տեղեկութիւն ուզուեցաւ իրմէ ամբաստանեալներէ Վարդանի ձերբակ

րենց վկայութեանց մէջ կ'ըսեն թէ Վարդան Թուղթերը սանդուղէն վար նետեց, խաներու մէջ այդ տեսակ սանդուղներ փոշի՞ ու տիղմէ զերծ չեն. եթէ հոն նետուած է, պէտք է որ այդ թուղթերու վրայ փոշի և այլն գտնուի. կա՞յ այդ տեսակ բան մը.

Նախ.—Այդ միջոցին անձրեւ չէր գար. մանաւանդ խանին մէջ կը գտնուի.

Շապան էֆ.—Այդ թուղթերուն վրայ պարզ թուղթ մը փաթթուած էր.

Ասոր վրայ միւս վկայն լսուեցաւ, որ է Թահթա Քալէի պահականոցին մէջ ծառայող երրորդ կարգի ոստիկան Ցաղիսթանցի Սալիհ էֆէնտի, քառասուն տարեկան. Սալիհ էֆէնտի ըսաւ թէ ինք ի Սուլթան Համամ Նըսուած պահուն Շապան էֆէնտին եկեր եւ այդ կողմերը գտնուած Արաբի մը խանին անունը հարցուցեր է. Սալիհ էֆէնտի պատասխաներ է թէ այդ խանին անունն է Ապուտ էֆէնտի խան. Շապան էֆէնտի, ըսելէ յետոյ թէ Յարութիւնի եղբօր Վարդանի սենեակը պիտի խուզարկեն, երկուքն ի միասին այդ խանը գնացեր և դուռը բանալ տալով, դուռը բացող էֆէնտին հարցուցեր են թէ սենեկապահն ո՞ւր է. պատասխան ընդուներ են թէ հոն չէ. Սալիհ էֆէնտի յետոյ կը կենց ինչ որ յայտարարած էր Շապան էֆէնտին, յարելով որ այս վերջնոյն հրամանաւ դեռնէն առած էր Վարդանի կողմէ նետուած կարմիր թուղթեր պարունակող ծրարը.

Այդ թուղթեր Սալիհ էֆէնտիի ցոյց տրուելով, ըսաւ.

—Ծրարը չը բացի. սակայն դուրսէն յայտնի էր թէ այդ թուղթերու վրայ գրեր կը գտնուէին. (Հարցման մը դառնալով) Սենեակը խուզարկեցինք եւ խել մը թուղթեր ու պատկերներ գտանք. նաեւ խուզարկեցինք ճերմակեղինաց ծրարն ինչպէս նաեւ ուրիշ կասկածելի տեղեր.

Նախ.—(Ապուտ Վարդանին դէմ) ի՞նչ պիտի ըսես. Աւասիկ նետեր ես.

Վարդան կրկնեց իւր նախապէս ըրած յայտարարութիւնը.

Վոխլէտէ էֆ.—Սալիհ էֆէնտի կարմիր թուղթ մը կ'ըսէ. միւսը կ'ըսէ թէ լրագիր մըն էր կամ ուրիշ բան մըն էր. Անգամ մը հարցուի. Սալիհ էֆ. միանգամայն ըսաւ թէ թուղթերը փաթթուած չէին.

Սալիհ էֆ.—(Հարցման մը դառնալով) ճմրթկուած և բոլորուած թուղթեր էին, փաթթուած չէին. Առանց բանալու Շապան էֆէնտիին յանձնեցի.

Նախ.—Շապան էֆէնտի, բոլորուած ճմրթկա՞ծ էին.

Շապան էֆ.—Վարը մութ էր. Սալիհ էֆէնտին առաւ բերաւ. այդ թուղթեր փաթթուածի պէս էին. կապոյտ պահարան մըն ալ կար, որուն մէջ դրի այդ թուղթերը. Սրճարանին մէջ լոյսին առջեւ սուուգեցինք թէ նետուածները խել մը թուղթեր էին. Դրպանը գտնուած թուղթերուն ծայրերը գրպանէն կ'երեւէին.

Վոխլէտէ էֆ.—Սալիհ էֆէնտի լրագրին համար բան մը չըսաւ.

Սալիհ էֆ.—Զրացի.

Մեմոհ աղայ.—Ինչո՞ւ չէ բացեր.

Սալիհ էֆ.—Բոլորուած էին. առի եւ Շապան էֆէնտիին յանձնեցի.

Մեմոհ աղայ.—Վրայէ վրա՞յ բոլորուած են եղեր.

Սալիհ էֆ.—Թուղթերու իւրաքանչիւրը բարակ բարակ ծալուած և ամենքն ի միասին ձեռքով ճմրթկուած ու բոլորուած էին.

Նախ.—(Ապուտ Վարդանի էֆէնտիին դէմ) եթէ փաթթուած չըլլար ձեռքին մէջ կը բացուէր.

Վոխլէտէ էֆ.—Եթէ ճմլուած ըլլար, կարմիր թուղթը բարակ ըլլալուն պատճառաւ կոտրուած պիտի ըլլար. Վկային այս յայտարարութեան մէջ հակասութիւն մը կայ. Այդ կէտը լուծելու համար կ'ըսեմ.

Նախ.—(Ապ. Սալիհ էֆ.) Ըսիր թէ Շապան էֆէնտիին ետին կայնած էիր. Վարդանի կողմէ այդ տեսակ բան մը նետուած ըլլալը տեսա՞ր.

Սալիհ էֆ.—Թուն երերցնելը տեսայ, սակայն նետելը չտեսայ. Շապան էֆէնտին իմաց տուաւ.

Համդի էֆ.—(Ոտէն վրայ էրնելով) դատի հիմը կազմող լրագրոյն անունն, որ Հնչակ է, ի՞նչ նշանակութիւն ունի.

Նախ.—Հայերէն գանգակ (ըզնգզրոտ) ըսել է եղեր.

Վոխլէտէ էֆ.—Արմենակ մըն ալ կայ, այն ի՞նչ ըսել է.

Նախ.—Ինչ կ'ուզէ նէ ըլլայ. հոգ ընելու բան չէ. (Ապուտ Վարդանի դէմ դառնալով) Արմենակ ի՞նչ ըսել է.

Ապուտ Վարդան.—Անուն է.

Նախ.—(Մեմոհ աղայ) քննութիւնք այսչափ են. ի՞նչ պիտի ըսէք.

Մեմոհ աղայ.—(Ոտէն էնելով) Կը խընդրեմ որ ամբաստանելոց ոճրագործ ըլլալն որոշուի, որովհետեւ իրենց դէմ եղած ամբաստանութիւնք թէ իրենք անդամներն են այն խռովարարաց խումբին, որ հայկական կառավարութիւն մը կազմելու ցնորական գաղափարն իգլուխ հանելու համար հայ հասարակութեան մտքերը գրգռած են և թէ հանրային անդորրութիւնը խանգարելու բնութիւն ունեցող խռովայոյզ ընթացից մէջ գտնուած են զինուոր գրելու ելնելով և մարդեր ըսպաննելով, ապացուցուած են, ինչպէս նախորդ դատավարութեան մէջ բացատրեցի, ամբաստանելոց կրկնակի յայտարարութեամբ, Վարդանի վրայէն ու Ցովակիմի խանութէն գտնուած վնասակար թուղթերով, Վարդանի վրայ եղած թուղթերու գտնուելուն վերաբերեալ անցեալ նստին մէջ կարդացուած տեղեկագրով և այժմ ոստիկանաց այս առթիւ տուած տեղեկութիւններով.

Ակից վերջը կարդը եկաւ ամբաստանելոց փաստաբաններուն. Հասան Բիզա էֆէնտի, փաստաբան Պարտիզակցի Յակոբի, խոհարար Յարութիւնի և Դարբին Աւետիսի, ոտք ելաւ և դատական ձեռնհասութեան վրայ յառաջաբանութիւն մ'ընելէ յետոյ, ըսաւ.

—Ամբաստանեալներէ Յակոբի ընթացքն երկու մասի կը բաժնուի, մին կամովին և միւսը ճնշման ներքեւ. Յակոբի կամովին ընթացքն է զինուոր գրուիլ, խռովարաց խումբին մասնակցիլ և Տ. Սուքիաս Աւագ քահանայն սպաննելու համար գործի ձեռնարկելէ յետոյ իւր այդ չար դիտաւորութեան ծանր հետեւանքն զգալով, իւր ընկերաց ըսելէ. իսկ Յակոբի անկից ետքը ունեցած ընթացքն, որ քահանային վրայ հրաձգէն պարպելով վերջացած է, ճնշման ներքեւ եղած է, այսինքն իւր տխմարութեամբ խռովարարական գրգռմանց խաբուած եւ միւս կողմէ իւր կենաց դէմ եղած սպառնալեաց վրայ ստիպուած է այդ ոճիրը գործել. Յակոբի ընթացից առաջին մասը կը բաղկանայ կարգ մը կամովին խօսքերէ ու գործերէ եւ պէտք չէ որ դատապարտելի ըլլայ, որովհետեւ նիւթական ազդեցութիւն մը չէ ունեցած. եթէ իր երկրորդ ընթացքին համար ալ դատապարտելի ըլլալը հարկ դատուի, դարձեալ զինքը պատժէ զերծ կը կացուցանէ, որովհետեւ Յակոբ թէեւ խոստովանած է քահանային վրայ հրաձգէն պարպելը, սակայն բուն իսկ ոճրագործն անոնք են, որ զինքն ստիպած են. Յարութիւնի եւ Պետրոսի համար միեւնոյնը կ'ըսեմ ինչ որ ըսի Յակոբի համար. Գալով Աւետիսի, զինուոր գրուիլն ու քահանայն սպաննելու համար Յակոբին ընկերանալը, մերժման և ընդունելութեան մէջ եղած պարագայ մըն է, հետեւաբար ոճրի ձեռնարկութիւն չհամարուիր. Ուստի կը պահանջեմ որ փոխանորդեալներս ազատ արձակուին.

Ալֆոնսէ Դէ-էէ էֆ.—(Փոխ-դատախազ Փէլէդրէ) Տէր նախագահ, ինչպէս յայտնի է Ձեզ, այս խնդրոյ մէկ մասը կը պատկանի հանրային վնասուց վերաբերեալ ոճիրներու, իսկ միւս մասը Տ. Սուքիաս աւագ քահանայի դէմ եղած յարձակման. Փոխանորդեալս Փիլիպոս, որ ամբաստանելոց մէջ կը գտնուի, հանրային վնասուց պատկանող ոճրի դասակարգէն է, իսկ խռովարարաց հետ մասնակցութիւն ունենալը, զոր խոստովանած է, եւ բէվոլվէր ու սուր տալը, երկրորդ մասին կը պատկանի. Փոխանորդեալս բէվոլվէր մը և մաս մը դրամ տուած է Յակոբին, սակայն ի՞նչ կերպով տուեր է.

Նախ.—Քիչ մը բարձր խօսեցէ՛ք.

(Մուշեղ Վարան Բաղդ.)

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՀԱՅՐԱՊԵՏ, 5 հոկտ.

Անդրիանուպոլսոյ կուսակալութեան մէջ Ռոտոսթոյի կառավարչութեան ներքեւ հեռի գէպ հիւսիս գրեթէ 7 ժամ Հայրապետ անուամբ կայ մի գաւառակ, Թուրք, յոյն և հայ բնակչօք. Այս գաւառակ կ'ընծայէ յաչս անցորդին մի գեղեցիկ տեսարան իւր մեծատարած ու բերրի դաշտերով և ձկնաւէտ գետակովն որ մերթ կարկաչահոս, մերթ լռիկ մնջիկ կը թափի ի Մարիցա. իսկ յաչս արհեստաւորին ու վաճառականին մի շահատեղի իւր յուռթի արտերովն ու եօթանասնի չափ մարդաշատ գիւղերովն. Թուրք բնիկ են և հոգագործ. Յոյնք գաղթեալ ի Մակեդոնիայէ մեծաւ մասամբ կ'զբաղին տեղական առևտրով, իսկ արհեստ ու վաճառականութիւն Հայոց ձեռքն է. Որովհետեւ աստ իմ նպատակն է աւելի մերազնէից վրայ խօսիլ, այս կարճ նկարագրէս ետք կ'անցնիմ Հայոց.

Տեղւոյս Հայք 45 տարիներէ ի վեր ընդհոգեւոր իշխանութեամբ Ռոտոսթոյի առաջնորդութեան հաստատած են աստ մի գաղթականութիւն, որ թէպէտ ի սկզբան փոքր, սակայն գամ քան զգամ մեծնալով մի եկեղեցի ունենալու անհրաժեշտ պէտքն զգալի կը լինի Հայոց, որք այս պէտքն հոգալու համար ասկէ 25 տարի առաջ հոգելոյս Թադէոս Սրբազանի առաջնորդութեան ատեն հեծեծելի շէրէով վաւերացեալ մի դիւղ գեսին կը գնեն և ջանիւք հոգելոյս առաջնորդին մի եկեղեցի հիմնելու շնորհին կ'արժանանան երջանկայիշատակ Ապտիւլ Ազիզ կայսեր հրովարտակաւ. սակայն աննպաստ պարագաներ կ'արգիլեն ու կը յետաձգեն շինութիւնն և կ'ստիպուին մերթ Ռոտոսթոյէն, մերթ Մակարայէն քահանայ բերել իրենց հոգեւոր պիտոյից ու մխիթարութեան համար.

Երբ Թուականէս գրեթէ երկու տարի առաջ Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան վիճակիս հոգեւոր աթոռոյն հովիւ կ'ընտրուի, տեղւոյս Հայք տարիներէ հետէ իրենց առկախեալ փափաքը կը յայտնեն Նորին Գերապատուութեան եւ նախ կ'ուզեն մի մշտաւոր քահանայ ձեռնադրեալ ի վերայ իւրեանց կառուցանելի եկեղեցւոյն. Սրբազան Հովիւն այս նախնական պէտքն հոգալէ զկնի, կը ձեռնարկէ եկեղեցւոյն հաստատման գործոյն եւ շինութեան հրամանն խնդրելու համար կը ներկայանայ Վսեմ. կառավարիչ պէյին, որ կը խոստանայ ընդհուպ կուսակալութեան տեղեկագրելով հրամանն առնել.

Սակայն տեղւոյս փարչական ժողովն, որ կազմեալ է երեք Թուրք և երկու մահկեդոնացի յոյն անդամներէ, իմանալով զայս կ'սկսի գիմադրել և արգելքներ յարուցանել Հայոց աստ հաստատման դէմ, եւ որպէս զի բոլորովին արգիլուի չի նութիւնն, տեղացի Շէյխի մը առանց վաւերական թղթոց աւանդական մէկ զրոյցին յենլով իբր Վ-էէֆ կը տեղեկագրէ եկեղեցւոյ գեսինը. սոյն տեղեկագրոյն դէմ Հայք իրենց զուտ դ-լ-ի վաւերացեալ թուղթերն և հրովարտակը կը հանեն. ժողովն առ ոչինչ գրելով այս թուղթեր կը տեղեկագրէ դարձեալ առարկելով թէ թէքքէլն եւ մզկիթին մօտ է. մինչդեռ ճիշդ չափով թէքքէլէն 200 կանգուն եւ մզկիթէն 170 կանգուն հեռի է. կրկին կը տեղեկագրուի ի Ռոտոսթոյ թէ Հայք 34 անձինք են և իբր հիւր կուգան կերթան տան տարիներէ հետէ, մինչդեռ 45 տարիէ ի վեր հաստատուած գաղթականութիւն մըն է մեծաւ մասամբ այգիներու, արտերու տէր եղած եւ այսօր 20 ընտանիքով 124 անձինք են.

Ցիշեալ Իտարէի ժողովոյն կողմանէ այսպիսի հակասական տեղեկագրօք եւ սին առարկութեամբք չինութիւնն երկու տարի յետաձգուելով, վերջապէս Ռոտոսթոյի Իտարէի ժողովը կ'որոշէ քննիչներու միջոցաւ ճշմարտութիւնն երեւան հանել.

Ըստ այսմ որոշման վիճակիս այցելու Հովիւ Գեր. Տ. Հմայեակ Սրբազան սեպ. 22 շաբաթ երեկոյ Ռոտոսթոյի Իտարէի ժողովոյն անդամ Մհի. Յակոբ Գալստեան և Ալի էֆէնտիներու հետ ի Հայրապետ կը ժամանէ.

Մհի. Յակոբ Գալստեան եւ Ալի էֆէնտիք Վսեմ. կառավարչին կողմանէ, ըստ յանձնարարութեան Դատական Վսեմ. Նախարարին եւ Նահանգիս կուսակալութեան, իրը քննիչ պաշտօն ունէին տեղւոյս Իտարէի ժողովոյն եկեղեցւոյն շինութեան դէմ յարուցած առարկութիւնները քննել ու ճշմարտութիւնն երեւան հանել. Երկաւուր աշխատելով քննութեամբ ճշմարտութիւնն ու արդարութիւնն ի յայտ կուգան. սակայն, մեծ զարմա՞նք, ժողովոյն մի թերաբ և մի յոյն երկու անդամք պատիպատ բանիւք եւ արգելքներով ընդ միչտ կը դիմադրեն ցարդ եկեղեցւոյ շինութեանն.

Իսկ Սրբազան Հայրը լոկ հոգեւոր պաշտօնով զբաղեցաւ. կիւրակէ օր մի հոգեշունչ մխիթարական քարոզ խօսեցաւ նիթառնելով «ոչ ապաքէն երկու ճնճղուկք ի մի դանկ վաճառին».

Նոյն օր փոխադարձ այցելութիւնք եղան գայմագամ պէյի, Հաքիմ էֆէնտիի, յունաց փոխանորդ քահանայի եւ այլ անձանց.

Բայքայեալ Թաղ. Խորհուրդն վերակազմեց յաւելլով անդամոց թուոյն վրայ վեց անձեր.

Երկուշաբթի Թաղ. Խորհրդոյ անդամոց ընկերակցութեամբ այցելեց յունաց եկեղեցին, ուր աղօթելէ վերջ ելաւ վարժարանն արժանավայել ընդունելութեամբ. վարժարանին երկսեռ մանկտին ազգային երգով ողջունեցին Ն. Սրբազնութիւնն. յետ մեծարանաց Ս. Հովիւն ի գիտութիւն և ի կրթութիւն խրախուսող մի յորդոր կարդաց թրքերէն լեզուաւ, զոր թարգմանեց ի յոյն վարժարանին հոգաբարձու Դարեանի Աբսոգլ էֆէնտին. յետ այդ արարողութեան մեկնեցաւ վարժարանէն օրհնելով զմանկտիս եւ զդաստիարակս.

Նոյն երեկոյ մերազնեայք ի պատիւ և ի մեծարանս իւրեանց Սրբազան Հիւրին մի ճոխ հացկերոյթ տուին ի տունն Պետրոսեան Յարութիւն աղայի 40է աւելի ազգայնոց ներկայութեամբ. . . .

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԲԱՐԻԶՈՒ

ՓԱՐԻԶ, 5 հոկտ.

Երբ վերջին նամակս լիուլի ուրախութեամբ կը վերջացնէի վարդագոյն մելանով, չէի մտաբեր բնաւ որ յանկարծ աղեկտուր լուր մը չանթահար պիտի ընէր զիս և սիրտս անսահման տխրութեամբ պիտի համակէր. արդարեւ աշխարհային կենցաղն այսպէս լի է հակապատկերներով և միչտ լացն ու խինդն անբաժան են. Վսեմափայլ Մարիամ Լուսինեան իշխանուհւոյ յոյժ կանխահաս մահուան տխրալից գոյժը զամենքս ուժգնապէս ապշեցուց և ի խոր սուգ համակեց. Բարեգութ իշխանուհւոյն անագորոյն մահն ի հասակի քառասուն երկու ամաց անդարմանելի կորուստ և անմխիթար սուգ մ'է չէ թէ միայն Փարիզաբնակ Հայոց այլ համայն մարդկութեան, վասն զի ազնուափայլ և բազմերախտ հանգուցելոյն բարիքը կը վայելէին ամէն ազգի ազգատոհ անխտիր. Վսեմաշուք Իշխանուհին, զոր Աստուած օժտած էր բարոյական և ֆիզիքական սքանչելի բարեմասնութեամբք, գթութեան հրեշտակ մ'էր և իւր բոլոր երջանկութիւնը դժբախտներու օգնել էր. կը յիշէք անշուշտ Փոքր Ասիոյ սովելոց համար ըրած անխոնջ ջանքերն և ի նպաստ նոցա կազմակերպած երաժշտական երեկոյթն, յորում համազգային շքեղ հանդիսականք կ'զմայլէին ունկն դնելով հայ իշխանուհւոյն քաղցրանուագ հազուագիւտ ձայնին. թէև սոյն չնչաբարիկ տիկնոջ առողջութիւնը փափուկ էր, որպէս բնութեան մէջ գտնուած գերագոյն և գեղանի բոլոր էակները, բայց շնորհիւ իւրսիրալիր ամուսնոյն և սիրելաշուք որդւոյն ժրաջան և անձնուէր ջանից, այսքան մնալուստ և աղիողորմ վախճան մը չէր սպասուեր. ամիս մ'առաջ դեռ իւր ամենասիրելի որդւոյն հետ կ'երթար Ուլկաթ ծովային առողջարար օդը ծծելու համար և իւր առողջական վերջին լուրերն ալ կարիւսալից էին.

Մեր կրօնական համոզումն է որ մարմինը միայն կը փոչիանայ և վսեմ հոգին կը սլանայ յերկինս երանութեան և անմահութեան. սոյն մխիթարութիւնը կը նուիրենք, մեր խորին ցաւակցութիւնները, առ Վսեմապատիւ Գուլիսոն և Լեւոն իշխան. կ'առաջարկենք նաեւ խնդարկաբար որ սոյն վաղամեռիկ և անզուգական հանգուցեալն տապանին վրայ արձանագրուին իւր միչտ յեղյեղած չքնաղ խօսքերն. «Իմ գոհարներս իմ աղքատներս են.»

ՅՈՎ. ԹԻՒՑՍԻԶԵԱՆ

ԱԲԵՂԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ

Ղամբարին լուսով բազմոցին վրայ կը նստէր. երիտասարդ պաշտօնակից մը զինքը հիւր ընդունած էր նոյն գիշեր. Օղին, այդ անիծեալ պաշտելին, ալ տաքցուցած չէր իր գլուխն, որ այնքան փորձանքներէ անցաւ. հոգւոյն ազդեցութեան տակ՝ երեսին թխադոյն մորթը հագած էր բռնազբօսիկ գունատութիւն մը. կը խօսէր, մոռցած հին ու նոր ցաւեր. «կայ ա՞ներեւոյթ ձեռք մը, որուն կը ծռիմ յերկրպագութիւն՝ երկիւղիւ և հաւատով. ինք կ'երեւի չատ անգամ՝ ամպերէն կախուող կայծակին պէս, կը զարնէ չեշտակի, թէեւ քիչ մը անագան». Իր կեանքէն պատմութիւններ կ'ընէ մեզ, թուականներ կը յիշեցնէ, և խորին համոզմունքի տակ ծռած քան թէ ոգիին մեղկացուցիչ ազդեցութեան ներքեւ, ձեռքն երեսին կը տանի՝ ակամայ ծածկելու փոթորկի մը պայթումը որ կուգայ կուռի իր յօնքերուն մէջ, և ուր ուրեմն իր դաւանութիւնը կ'ընէ հոգւոյն բոլոր ուժգնութեամբը. «Օրհնեա՛լ է զօրութիւնդ». Հաւատքէն զատ ալ ոչ ոք ունի Աբեղան.

* * *

Երկու տարիէն աւելի է որ զինքը կը հալածենք. Ի՞նչ ըրած է.—գուցէ ամենուս յանցանքը. Բայց կեանք մը որ հասարակաց ստացուածք է, միչտ վտանգի ենթակայ է. մանիկն սկսեալ մինչեւ մանկիկը՝ իրաւունք ունին իրենց վճիռն արձակելու, եւ երբեմն այնպէս կը պատահի որ օր մը միայն բաւական կ'ըլլայ տարիներով պաչտուած կուռքը ոտքի տակ դնել ու կոխոտել. Ալ տե՛ս այնուհետեւ.— մէկ օրուան յանցանքին համար՝ տարիներ պէտք են քաւութեան եւ գուցէ ամբողջ կեանք մը.

Այս անիրաւ հալածանքին մէջ՝ մարդ այնչափ կ'ըլլայ որ «ա՛լ կորուեցանք» ըսելով, թոզ կուտայ առագաստին չուանը և ինքզինքը կը յանձնէ ճակատագրին. Եւ սակայն Աբեղան, ընդհանուր արհամարհանքին մէջ՝ բռնեց ինքզինքը, հոսանքին դէմ՝ ճակատեցաւ. ի դերեւ ելան չարայօդ ամբաստանութիւնք. «Դնա՛» ըսին, գնաց,— «կեցի՛ր» ըսին, կեցաւ, անշուշտ այս համոզմամբ թէ օր մը կը ցատցած վրէժխնդիր կրքերէ, կ'ըսեն թէ «Մո՛ւտ տիրոջդ ուրախութեանը մէջ». Բայց ոչ, տակաւին կը ճմլենք զինքը ոտքերու տակ և կը գայթաբեցնենք.

Այս մարդն երբեմն մեր կուռքն եղած էր. ինք, տակաւին նոր փաթթուած կրօնական սեւերով, թուղթեր կը դնէր մայրի տակ. կը կարդային ամենքը ոտանաւոր կամ արձակ, կը լսէինք զինքը տաճարներու մէջ. Աստուծոյ բանին մէջ սուր խայթոցներ կը դնէր. առակներ կը յօրինէր եւ հեղինակի անուն կուտային իրեն. իսկ երբ ճամբայ կ'ելլէր ոտքով պատուիրակութեան, մեր թերթերն իրմով կ'զբաղէին, և ի դարձին՝ հետը կը բերէր «բանք» ցանկալի բաներու վրայ, — 60 երեսներէ բաղկացեալ գրքոյկ մը, որ, ըստ Պալասանեանի, «Մեծաճաստոր գրքերից աւելի արժէք ունի».

Ուրիշ օր մը ալ շոգենաւ կը նստեցնէին իր մէկ նոր մեղքը քաւելու համար. Բերան չկար որ բան մը չը խօսէր իր մասին. երեք օր անցաւ. Աբեւելքի մէջ քանի մը սիւնակ բան իր գրչէն, և ահա ամէնքը մոռցան ամէն բան. Ալ գրեց իրարու ետեւ՝ իր շոգենաւէն, Միջերկրականի եղերքներէն, Զղուտ, ասպետական գրականութիւն մը, եղաւ, զոր այդ նիհար մարդը նետեց իր ընթերցողներու առջև կրետական ծովու փրփուրներով խառնուած. Ո՞ւր մնացին իր ծանրագոյն մեղքերը, — ոչնչացան առ հասարակ, և ամենքս ալ կարօտ մնացինք արհամարհանօք մերժուած այդ աբեղային.

Դարձաւ, և ահա հալածանքը կ'սկսի վերստին. Բայց մինչեւ ո՞ւր. ինքն ալ մարդ է. օր մը ալ գուցէ իր համբերութիւնն սպառի այդչափ հարուածներուն տակ. Իր պաչտօնակիցք կը հալածեն անհաչտ ոգւով. եպիսկոպոսներ, որոց կրնայ ըսել թէ կ'ուսուցանեմ զձեզ, գրչիս ու ըղձիս տակը կը կոտրտեմ, տաղանդիս ու հմտութեանս ներքեւ կը ճնշեմ, եկեղեցւոյ դուռը կը փակեն իրեն դէմ, և աբեղան ո՛չ միայն ժողովուրդ չունենար, այլ եւ ոչ իսկ մեռել՝ թաղելու համար. Եւ այս մարդը տակաւին կ'ապրի ո և է օգնութիւններէ զուրկ. ամենքս ալ կ'սպասենք որ ապրի աստուածային մարդու մը պէս. Ո՞ւր կը պառկի, ո՞ւր կ'ելլէ, ի՞նչ կուտէ. Պատժական «բինագիրքը հաց կուտայ իր ոճրագործներուն. իսկ մեր հոգեւորականութիւնը այդ ալ չտար իր մէկ անդամին, որ, թէեւ երբեմն մեղաւոր, կրկնոտ գործող մը ըլլալէ չկրնար դադրիլ.

Հացի զրկանքն անիրաւութիւն է. և ո՞վ գիտէ թէ իր դատաւորք իրմէ աւելի մեղաւոր չեն. Ն. Թ.—Ա-ի ասելն է թէ «ամսական 150 դահեկանի պէտք ունիմ երբեմնի գործիքը, մինչ իր կրօնակիցք, գուցէ աւելի մեղաւոր, մեծ մասամբ կառքերու վրայ թռչին, և պայթելու չափ քսակ պարարեն. Ամէն մեղքի մէջ ընկերութիւնն իր բաժինն ունի.

ՀՐԱՆԴ

ՍՈՒ ԸՆԹԵՐՑՈՂ

Ստորագրելս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան հանմար մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէն չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենէն դժուարահաճ յաճախորդաց.

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ունենալ դիւրամատչելի գներով ընտիր և ամենամաքուր լուսանկարներ. Ստորագրելս միչտ անձամբ կը հանէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաչտօնէից ձեռքը ձգելու.

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաչխախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած բարւոք յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան.

Օդը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբէք տարբերութիւն չունենար. գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի.

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՉԱՏՈՒՆ
ՆԻԿՕԼԱՅԻ ԱՆՏՐԻՕՄԷՆՕ

99. Ս—լ՚ն Գ—ղ—ա Քէ-ոէ-լ՚ Գ—ղ, 99
129 Կ. Գ—լ՚ 43—90

ԳԱՐԹԱՆԱԼԵԱՆ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ՄԱՆԿԱՆՑ
Գին 3 ղրուշ

ԴԱՍԱԳԻՐՔ ԹՈՒՍԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ՆԱԽԱԿԱՐԹԱՐԱՆԱՑ
Գին 7½ ղրուշ

Մայրաքաղաքիս գլխաւոր վարժարանաց մէջ քանակապէս ուսուցիչ Կարթալեան Երուանդ էֆէնտիի աշխատասիրած այն երկու թուաբանութիւնք կրթական արդի ծրագրին համաձայն պատրաստուած են եւ Պատուոյ արժան Ուսումնական Խորհուրդէն գնահատելով վաւերացած է գրքոյս վարժարանաց մէջ մուտ գտած են. ՀԱՅՈՑ ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ որ իւր 40 էն աւելի վարժարանաց պէտք եղած դասագրոց ընտրութեամբ պիտի խրատանայնվ է, մեծապէս գնահատելով այդ դասագրքերն ընդունած է իւր վարժարաց մէջ եւ այս իսկ կատարեալ երաշխիք մ'է Գարթաղլան թուաբանութեանց ընտրելագոյն մեծարժէք եւ կատարելութեան.

Կը գտնուի ամէն հայ գրավաճառաց քով. 152 15—20

ԱԶԴ

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇԱՔԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սէրֆիզ չոգենաւը, նաւապետ Բէյմ, ընդհանուր վաճառքով Հալէպն աստ հասաւ.

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԻ ՍԷՐԱՖԷՐԻ

Ինչաաթը ասկէբիեէ իշխին միպայտա օրուանաճադ իւչ եիւզ ատէտ իքի եիւզլիւ թիմուր գաղմա միւնագասասբնրն թըշրրնի էվէլին օն եէտինճի չիհարչէնպիհ կիւնի իհսալէ վէ իրմէթսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլմէթ մուգարբիր օլուսուզունտան թաւիպ օլանլարըն ինչաաթը ասկէբիեէ տայիրէսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր.

10 Թըշրրնի էվէլ 1890 822
Նո. 27 1—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՓՈՆՍՈՒԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20 ի Կայսերական Իրատէով Թողեալ Հասոյթք

Թ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ-ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1890

	ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթի դաւառ. վարչ. Ղրուշ		Ընդհ. տնօրէնութեան կողմէ վճարեալ ծախք Ղրուշ		ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՔ Դաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան Ղրուշ		Օսմ. ոսկի		Նախորդ ամիսներէն Օսմ. ոսկի		Գումար մինչև 1890 Մայիս 30 Օսմ. ոսկի	
Վեց անուղղակի տուրք	Մխախոտ (յետանալ տրոց գանձումն)												
	Աղ												
	Դրոշմ	9,347,775	75	241,603	45	9,106,174	30	88,843	65	481,724	20	570,567	85
	Ոգելից ըմպելիք												
	Զկնարան												
	Մետաքս												
Մխախոտ	Հասոյթք Բէյթիէն	18,750,000	...	...	...	18,750,000	...	187,500	...	375,000	...	562,500	...
Զանազան հաստատունք	Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն առնուելիք 100,000 Օսմ. լիրայով՝ մինչև ցորոշում յիշեալ հարկին	367,131	19	...	...	367,131	19	3,608	30	64,606	41	68,214	71
	Յաւելուած Կիպրոսի հաստատեալ ծխախոտի տասանորդին յանձնուածով կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրեալ գրանցիկք 130,000 Օսմ. լիրայով	...	...	...	...	...	...	...	...	51,298	...	51,298	...
	Արեւելեան Ռումելիի տարեկան հարկին	...	...	...	...	...	...	...	...	76,013	16	76,013	16
	Թեմմուկչիի տուրք. Մաքսատունէն փոխանակագրով վճարելի	...	...	...	...	...	...	...	...	25,000	...	25,000	...
	Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Գումար	28,461,908	94	241,603	45	28,223,305	49	279,951	95	1073,641	77	1353,593	72
Զանազան	Պատրաստ դրամներէ առնուած չեկ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Լուսնյայտնի (ժամի) դրամոց փոխանակութեան վրայ	...	...	...	...	+	110	66	—	252	11	— 141	45
	Ընդհ. գումար	28,461,908	94	241,603	45	28,223,305	49	280,062	61	1073,389	66	1353,452	27

	Ղրուշ	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի
Վճարեալ գումարք Կայսերական Իրատէին 10 և երկու յօգուտներով նախատեսեալ արժէթիթներուն ի հաշիւ		295,000 ...	...
Քանաքիրէ պարտուց տոկոսին համար Լիբրայա քաշուած և կ. Պոլիս վճարուած գումարք		828,655 57	...
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց Վարչական Խորհրդին ընդհանուր ծախք		16,376 54	...
Օսմ. Կայսերական Պանկան գրուած ոսկեդրամ		206,458 38	...
» » » » փոխանակելի դրամ	588,935 16	5,689 37	...
Կիպրոսական վարչութեան մասուն մէջ ոսկեդրամ		129,481 39	1,272 46
» » » » փոխանակելի դրամ			1358,452 27

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

2

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 2,170,355

ՆՕՐԹՀԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած Քաւանին 20,000,000 *Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։*

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — **ՄԱՐԻԹԱՑՄ.** — **ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ** Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 բ. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ասաքիրի Շահանէ իլիւն միւպայեա օլունաճաղը պիտտէֆաթ իլան Գբլբնան բիրինճին պու քէրրէ իճբա Գբլբնան միւնագասաբնտա Մըբբը Մուղարպէլ Բէշիա բիրինճինին պէհէր ճէտիա Գբյէսի եէլմիշ, վէ Մըսբը Ֆիւում բիրինճինին պէհէր Գբյէսի ալմիշ սէքիզ վէ ինկիլիզ բիրինճինին պէհէր Գբյէսի էլլի փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իշ պու թբշրինի էվվելին օն իւչինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի իլիա Գբլբնմագ վէ օն պէշինճի բազար իրթէսի կիւնիւ տաիսի եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ իտիլմէք իւզրէ թէքբար պիլմիւնագասա մէգքիւր բիրինճլերտէն հեր հանկըսընըն ֆիեաթը մաթլուպ օլան տէրէճէյէ թէնէզզիւլ իտէր իսէ օ ճինս բիրինճ միւպայեա օլունաճաղընտան իմտասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

9 թբշրինի էվվել 1890 — 821
Նո. 26 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ուէյանիկ Ֆբզոյատնա մէռատթ Սթրումնա վէ Քէօֆիլի մէգզբլարընտաքի ասաքիրի Շահանէ իլիւն միւպայեա օլունաճագ պիր սէնէլիք էրզագը իմտասընա թալիպ օլանլարըն թարիխի իլանտէն իմտիպարէն պիր հաֆթաեա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

8 թբշրինի էվվել 1890 — 818
Նո. 23 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նապլուս վէ միւլհագաթընտա պուլունան ասաքիրի Շահանէ իլիւն պիր սէնէլիք օլմագ իւզրէ միւպայեա օլունաճագ էրզագը միւթէնէվիանըն իմտասընա թալիպ օլանլարը թարիխի իլանտէն իմտիպարէն պիր հաֆթաեա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

8 թբշրինի էվվել 1890 — 819
Նո. 24 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէշինճի օրտուի Հիւմայուն իլիւն միւնագասաեա օլան օն եէտի պին չիֆթ Լիվատիչ չօրապլընն պէհէր չիֆթի իւչ զուրուշ եիրմի տէօրթ փարաեա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ թբշրինի էվվելին օն իւչինճի կիւնիւ գարարը վիրիլէճէկի իլան օլունուր։

8 թբշրինի էվվել 1890 — 820
Նո. 25 — 3—3

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երեւելուելիք

Օր	հակ.	ժ.	Ր.	Ե.	երթալ տեղը	շոգենաւ
Բշ.	8	20	եր.		Օտեսա	
Գշ.	9	21	5	եր.	Աչբարանգրիա	
Դշ.	10	22	10	առ.	Անատոլու	
Դշ.	10	22	10	առ.	Սեվաստոփոլ	
Եշ.	11	23	2	եր.	Օտեսա	

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ. Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գարու։ 26

Արտօնատէր — *Ս. ՏԱՄԱՏՅԵԱՆ*

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՐ

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի **1824**

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	121,984
Պահեստի դրամ	» »	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն շէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Ցնսրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԻԹԻՐ ՀՈՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ.
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՒՐԱՆ Ց. ՍԱՐԳԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց
Սթամպոլ, Պաղչէ-Գարու Թիւ 27. մաքսատան դիմաց։ 172

ROYAL VICTORIA

ՄԱՍԵՐՈՒ ՎԷՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ

ՄԱՍԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒԻՖԻՆ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ՈՃԱԾ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՑՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. կ'արգիլէ մասերուն թափիլը. Հեռագիտակ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մասերուն։ Գործածութիւնը բազմածախս չէ.

ՆԵՐԿ ԶԷ ԶԷ ԱՅՍ

Փափաքեալ ապդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ
10—15 *օր յետոյ*

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մեռատանջութիւններ ունին, կանայք որ կամ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մասերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մասերուս ԱՍԵՐՈՒՆ ԱՍԵՐԱՏԱՆԱՆ ՎԱԾԱՌՈՒԹԻՒՆԸ կարաւած է.

ՄԵՆԴ ԴԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՍՈՒՑԱՆԵԼՈՒՆ

Ի թարգմանութիւն մեծարգոյն վաճառումս համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆԴ ԳԱԶ ԱՆԴ, Մէրերանց անգլիական, Վ.ղվլատա. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 601

ՈՍԿԵԱՑ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՑ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ

ՊԱՏՈՒՈՅՑ Վ.ԱՌՑԱԿԱՆ 1872 ՍՏԱՄՈՒԲՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՊՆԵՑ ՓԱՐԻԶ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

605

Ֆրանսացի և օտար բժշկաց 4 000է աւելի ներբողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժակամէջ։

Կազդուրիչ և զրաստիչ է արվիւեռ կ'ուժեղցնէ մարդը և կը գիրացնէ մարդուն մարմինը

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԴԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՌՏԱՆ, 1, կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ԷՄ. ՄԵՐՃԱՆՕՑ

ՄԷՑՏԱՆՃԸՐ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 54 ԵՒ 56 Կ. ՊՈԼԻՍ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել պատուարժան յաճախորդացս որք թէ՛ ի մայրաքաղաքիս եւ թէ ի գաւառս, որ ժամանակէ մ'ի վեր մասնաւոր խնամքով ընդարձակած լինելով գրպանի ժամացոյցներու առեւտրական ճիւղս, և ապրանաց մէջերքս ճոխացուցած եմ զանազան տեսակ կոթէն լարուող և բանալիով նիքէլ, արծաթ և ոսկի ժամացոյցներով։ Ուստի կը խնդրեմ այն յաճախորդներս որք կը շահագրգռին սոյն ապրանքէն, իրենց գնումներն ընելէ առաջ անգամ մը գալ այցելել մէջերանցս ուր միշտ ի պահեստի կը կենան 3000էն աւելի ժամացոյցներ իւրաքանչիւրը 35էն մինչեւ 3800 դրշ. ի արժէքով։ 173

Մեծաթանալ քնոյց համար մասնաւոր գոյներ

ԴԻՈ. ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Ցարքեր Ալիերի ջերմային հիւանդութեան, այս գեղն՝ որ անբաւական բազադրութիւն մի է զուտ բուսեղենից, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճարճատուած վայրերու ջերմամ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ազդեցիկ ուժդ յայտնութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ուժդ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարութիւնքն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվըշմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ցաւերու և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց ասանունները տրուած է ջերմն և տարուս, թեգուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մագիլային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճարճատուած վայրերէ բուրեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց ազբանոցներէ և անյանձներու ծակտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այերի ջերմի ու տենդից դեղը կը ընդէմ պայ գուռնաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և գուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որպէս գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ապդդ, միայն թէ արուած հրահանգից համաձայն գործածուի։ Կը ծախսուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա և Պոլսոյ։ 30

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱԲՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսելիա և Բոլիս դէպ. կանոնաւոր գնացք

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւեր Սիրիոսի որ պիտի մեկնի հոկտ. 28ին։

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միսէք
Մոմխանէ փողոց, Թիւ 14

21

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէվերբուլ և Մէնչէսթրոնի դէպ. բանաղ ընթացք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանդաուս	4200	Սֆինքս	3000
Թերս	4000	Սոյրբիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէրեիս	3000
Սեւսոդբիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լոգիս	800
Մոկոսլա	3250	Սլիմաս	800
Մարիսթիս	3250	Սեսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. Վիթօլ և Ընկ.
Ուիթոլ խան
ՀԷՑՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սգրիդ Լիվրբուլ,

9

ՇԱՆԹԱՀԱՐՈՂ ԹՈՐՏ ԹՐԱՑԲ

ԳՈՒՍՈՅԻ ԿՈՏՈՐԻՉԸ

Կ'ոչնչացնէ մուկ, խըլուրդ, կուզ, աղուէս, եւ կրծողներու ամէն դասը։

Ուրիշ ամէն արտադրութիւններէ գերազանց։ Աննման յաջողութիւն։ Առէք եւ դատեցէք։

Միակ արտադրութիւն որ չպարունակեր ո՛չ փոսփոր, ո՛չ արսենիք, ո՛չ սդրիքնին, ո՛չ ֆոսֆորաթթուներ, ո՛չ ուրիշներ։ Ո և է վտանգ չունի ընտանի անասնոց համար։

Բարիզի 1889ի ցուցահանդիսին մէջ առաջին մրցանակ եւ ոսկի շքադրամ

ԱՆՈԱՀՄԱՆ ԿԵՐՊՈՎ ԿՈՆԱՑ ՊԱՀՈՒԻ

ԳՈՐԾԱԵՈՒԹԻՒՆԸ ԴԻՒՐԻՆ — ԱՐԴԻՒՆՔՆ ԱՊԱՀՈՎ

Անվրէպ և անձնական մեկոյց բնակիչներ ընելու համար կրծող անասուններն որք ամէն բան կ'ոչնչացնեն և կը լափեն տուներու, հիւանդանոցներու, զօրանոցներու, ագարակներու, մաքսատանց, նաւարանաց, ո և է հաստատութեանց, գործարաններու և գաղտարէիք մէջ։

1889 դեկտեմբեր 24ին, Լինգբի [Անգլիա] նահանգին բնակարանները և դաշտերը արշաւեցին մի լիռնաւոր մուկը, որը մինչեւ իսկ տղաքն ալ կը խածնէին։ Լինգբիի նահանգային խորհուրդը, ժողովգումարելով անցեալ դեկտեմբեր 2ին, արտնթից և երկրագործութեանց վնասաբեր այդ անասունները ոչնչացնելու համար ընդունեց ԹՈՒՏ ԹՐԱՑԻՆ անձնական բա ազդութիւնը, որ մէկ քանի օր յետոյ գիտական ճշմարիտ յաջողութիւն մը ունեցաւ և բնաջինջ բրաւ անասուններն։

Թուրբիոյ, Պուլկարիոյ, Ռումանիոյ և Յունաստանի համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆԴ ՖԱՐՈՒՆԱՆ, անգլիական ընդհանուր մթերանոց, 95, 97, Եիւքսէք-Վալլորբրբ, Վ.ղվլատա, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 601

ՔՈՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ

Ոբ. ուրբաթ երկու անգամ կը բանի Լիվերբուլի և Արեւելեան գծեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոն.
Ումպրիա	7718	Գանգէսնիա	4845
Էդրոբիա	7718	Պոմէրան	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	2574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2408
Բաւոնիա	5587	Ադրիա	2393
Սկիթիանիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէքսը	2148	Թրինիտատ	899
Ֆէնար	1876	Մարագգо	1855
Նեբրասքէ	1614		

Trinidad շոգենաւը Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի հոկտեմբեր 23ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ *գործակատար*
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան,
Ղալաթիա

10

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻՑԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1890 Սեպտեմբեր 12 Հորեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տնօրինութիւն

Բոլոր կիրակի օրերէն) Ելուդակաւոր եղբրէն
Կամուրջ Լէրկի ջրերեանոց Երթեւեկութիւն
Ժ. Ր.

12 45 Եհեգիմ. Մեզդ. Պեյ. Թարդ. Եհենք. Պոյաճ. Ր. Հիսար (Անանվանա գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 38
1 — Ր. Ա. Գանվագ Մեզդ. Պեյլ. Թարագ. Պեյլդզ մինչև Գանտիլլի [Գանա շոգ. հետ պիտի հաղորդկցի. ուր. օրերը վանիք. Զէնկ Պեյլ Գալի Պեշկիք] 37
1 30 Եհենիմ Մեզտրդ. Պեյ. Թարագ. Եհենիգեյ Սիրէն. Միրկ. (Անանվանա գիւղի շոգ. ին հետպիտի հաղորդակցի) 38
2 15 Եհենիմ. Մեզարդ. Պեյլիք. Թարագ. Եհենիք. Պ. Հիր. Եհենիգիւզի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի ուրբաթները մինչև Պեշկիք պիտի հանգիպի) 17
2 50 Եհենիք Սիրէն. Միրկէն Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեշկիք Ամվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիքթ. (բացի ուրբաթէ) 21
2 45 Ր. Ա. Գանվագ Եհենիմ Մեզարդ Պեշիք. Թարագ. Պեյլդզ Ր. Պահճէ Զուազդ. Գանլըճա Ա Հիսար Գանտիլ. Պեշիքթ. (ուրբաթ օրեր ժամ 2 45ին Մեսարէն պիտի մեկնի) Վանիք. Զէնկ. Պեյլէր. Գուզկ. 20
3 15 Եհենիմ. Մեզդ. Պեյ. Թարդ. Եհենիք. Սիրէն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պեշկիք [Պեշկիքի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) ուրբաթները Ամվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք. 28
4 30 Եհենիմ. Մեզդ. Պեյլիք. Թարդ. Եհենիք. Սիրէն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեշկիք Ամվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք 83
5 45 Եհենիմ Մեզարդ. Պեյլիք. Թարդ. Եհենիք. Սիրէնեա Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պեշկիք Ամվ. Գուրդ Օրթաք. Պեշկիկ. 22
7 — Եհենիմ. Մեզարդ. Պեյլիք. Թարագ. Պեյլդզ Բաշդ. Եհենիք Զուազ. Գանլրճ. Միրկ Ր. Ա Հիսար Գանա. Ամվ. Զէնկ. Պեյլէր Օրթաք. Գուզ. Պեշիք. Իւզ. 6
8 5 Ա. և Ր. Գանվագ Եհենիմ Մեզարդ. Պեյլ. Թարդ. Եհենիք. Սիրէնիա Միրկ Ր. Հիսար Պեշկիք Ամվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք. 17
10 — Մեզարդ. Պեյ. Թարագ. Եհենիք. Միրկ Ր. Հիսար Ամվ. Օրթաք. Պեշ. 34

Ադնավորդէն կամուրջ ելնող ջրերանաւ

12 35 Եհենիք. Սիրէն. Միրկէն Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեշկիք Ամվ. Գուրբուշ. Օրթ. Պեշիք. 22
12 30 Ր. Հիսար Պեշկիք Ամվ. Գուրբ. Օրթ. Պեշիք. 2
1 — Պեշկիք Ամվ. Գուրբ. Օրթ. Պեշիք. 22
1 35 Ր. Հիսար Պեշկիք Ամվ. Գուրբ Օրթ. Պեշիքթաշ. 6
2 15 Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեշկիք Ամվ. Գուրբշ. Օրթաքթեյ Պեշիքթաշ 23
2 45 Պեշկիք Ամվ. Գուրբուշ. Օրթաք. Պեշիք. 2
3 15 Պեշկիք Ամվ. Գուրբ. Օրթ. Պեշ. 21
3 45 Պեշկիք Ամվ. Գուրբ. Օրթ. Պեշիք. Գուզ. 23
4 15 Պեշկիք Ամվ. Գուրբ Օրթաք. Պեշ. (Բացի ուրբաթէ) 2
10 — Միրկէն Զէնկ. ուղղ կամրջ. բացի ուրբ. է 38
11 10 Պեշկիքէն ուղղակի կամուրջ ուրբաթ օրերը Ր. Ա. Հիսարէն 6

Ադնավորդէն կամուրջ ելնող ջրերանաւ

12 30 Պեյլդզ Բաշդ. Զուազ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա. (Գանա. պիտի հղդգեցի.) 23
12 30 Պեշկիք Գանա. Վանիք. Զէնկ Պեյլ. Գուզկ. Պեշիքթաշ 28
1 25 Գանա. Վանիք. Զէնկել. Պեյլէր. Գուզ. Իւզ. 34
1 35 Պեյլդզ Բաշդ. Զուազուգ. Գանլրճ. Ա. Հիսար Գանալ (Գանա. պիտի հղդգ. (Ուրբաթ օրերը Վան. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշիք.) 37
2 45 Պեյլդզէն Եհենիքիւզ անտի եւրոպական եղբրբ մինչև Պեշիք. (բացի ուրբաթէ) 21
2 25 Գանա. Վանիք. Զէնկել. Պեյլէր. Գուզ. Պեշիք. (Բացի ուրբաթէ) 22
3 20 Գանա. Վանիք. Զէնկելէր. Պեյլերդ. Գուզկ. Պեշիքթաշ (Բացի ուրբաթէ) 34
3 30 Պեյլդ. Բաշդ. Զուազուգ. Գանլրճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Պեշիք (ուրբաթ. 2 45ին Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ. 20
4 15 Գանալ Վանիք. Զէնկել. Պեյլէր. Գուզ. Իւսկիւտարը (բացի ուրբաթէ) 38
4 0 Պեյլդզ Բաշդ. Զուազ. Գանլրճա Ա. Հիսար Գանալ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլէր. Գուզկ. Պեշիք. (ուրբաթի օրեր ժամ 4. 30ին Մեսարդ էն մեկնելով Պեշիք. և Խարպուտ պիտի հանգիպի. 37
7 — Միրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանա. Ամվ. Զէնկ. Պեյլ. Օրթ. Գուզկ. Պեշիք. Իւզ. 21
9 5 Պեշիւք. Թարագիա Պեյդ. Բաշդ. Զուազ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա Վանիք Զէնկ Պեյլ. Գուզ Իւսկիւտար 20
9 3 Պեյդզ Ուղ կամրջ. (բացի ուրբաթէ) 28
10 20 Գանալ ուղ կամրջ. 23
11 — Գուզկէն ուղղակի կամուրջ (Բացի ուրբաթէ) 22
10 50 Զէնկ ուղղ. կամրջ. ուրբաթները 10 30ին 2

(Բոլոր կիրակի օրերէն) Ելուդակաւոր եղբրէ Երթեւեկուել ջրերանաւ ժամերը

1 40 Պեշիքթ. Օրթաք. Գուրբ. Ամվ. Ր. Հիսար Պեյլաճ Եհենիք. Թարդ. Պեյ. Մեզարդ. Եհենիմ. 28
2 45 Պեշիր. Օրթաք. Գուզ. Ամվ. Ր. Հիսար Միրկ Եհենիք. Թարդ. Պեյ. Մեզարդ. Եհենիմ. 33
3 — Գալաթի. Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլէր. Զէնկել. Ամվ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլրճ. Միրկ. Եհենիք. Բաշդ. Պեյդ. Թարագ. Պեյ. Մեզ. Եհենիմհայլէ 6
4 — Պեշիք. Օրթ. Գրբ. Ամվ. Պեշիք Ր. Հիսար Պոյաճ Սիսենեա Եհենիք. Թարդ. Պեյդ. Մեսարդ. Եհենիմ. 22
5 — Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պեյլ. Զէնկ. Ամվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլ. Զուազ. Միրկ. 21
6 — Գալաթի. Պեշիք Օրթաք. Գուրբուշ. Ամվ. Պեշիք. Ր. Հիսար Միրկ. Եհենիք. Պեյդզ Թարագ. Պեշ. Իւսկ. 17
7 — Պեշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պեյլ. Զէնկ. Ամվ. Գանտի. Ր. Հիսար Պոյաճ. Գանլ. Եհենիք. Պեյդզ Թարագ. Պեշիք. 20
8 30 Պեշիք. Օրթաք Գուզ. Ամվ. Պեշիք Ր. Հիսար Միրկ. Եհենիք. Թարագ. Մեզարդ. Պեյ. 34
9 20 Պեշիր. Օրթաք Գուզ. Ամվ. Պեշիք Ր. Հիսար Միրկ (ուրբաթէն բը Եհենիք. Թարագ. Պեյլիք. Մեզարդ. 38
10 10 Եհենիք. Թարագ. Պեյլիք. Մեզդ. Եհենիմ. Ուրբաթները Ր. Հիսար Միրկէն 37
10 5 Պեշիք. Օրթ. Գուրբ. Ամվ. Պեշիք Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սիսենեա. Եհենիք. Թարագ. Պեյ. Մեզդ. Եհենիմ. (բացի ուրբաթէ) 21
10 45 Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սիսենեա. Եհենիք. Թարագ. Պեյդիւքտարէ. Մեզարդ. Եհենիմ (ուրբաթները Օրթաքդիւ) 17
11 20 Եհենիք. Թարագ. Պեյ. Մեզդ. Եհենիմ. 38
11 35 Պեշկիք Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սիսենեա. Եհենիք. (ուրբաթները Պեշիքթաշ) 22

Կամուրջէն Ադնավորդէնդ Երթեւեկուող ջրերանաւ ժամերը

1 5 Ուղղակի Միրկէն 23
2 5 Ուղղակի Պեշկիք
3 15 Ուղղակի Պեշկիք 23
3 45 Ուղղակի Պեշկիք (բացի ուրբաթէ) 2
10 30 Պեշիք. Օրթ. Գուրբուշ. Ամվ. Պեշկիք (Ուրբաթի օրերը 10 15ին և Ր. Հիսար վասիոր երնով շոգ. հետ պիտի հաղ.) 6
11 26 Գուզ. Պեշիք. Օրթ. Գուրբ. Ամվ. Պեշկիք Ր. Հիսար. Պոյաճրբ. 20
11 40 Պեշիք. Օրթ. Գուրբուշ. Ամվ. Պեշկիք [Բացի ուրբաթէ] 2
12 — Պեշիք. Օրթ. Գուրբ. Ամվ. 6

Կամուրջէն Ուղղակի Երթեւեկող ջրերանաւ ժամերը

1 45 Ուղղակի Գանտիլի (բացի ուրբաթէ) 22
2 40 Ուղղակի Զէնկ. Գանալ. [Բացի ուրբաթէ] 34
3 — Իւսկ. Գուզկ. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք Գանա. Ա. Հիսար Գանալ. Զուազուգ. Բաշդ. Պեյդ. ուրբաթները 2 30ին ելլելով Թարագ. Պեշիքտարէն հանգիպելով Մեզարդ. պիտի երթայ 37
3 40 Ուղղակի Գանտիլի (բացի ուրբաթէ) 38
8 15 Գուզկ. Պեյլ. Զէնկ. Գանա. Ա. Հիսար Գանալ. Զուազ. Բաշդ. Պեյդզ (Բացի ուր.) 23
9 25 Պեշիքթաշ, Գուզկուանճ. Պեյլէր. Զէնկել. Վանիք. Գանտիլ. (Գալաքներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 28
10 5 Գանտիլի Ա. Հիսար Գանալ. Զուազ. Բաշդ. Պեյդ. Թարագ. Մեզարդ. Գալաքներ [ուրբաթները Պեյլերդ] 38
10 10 Գալ. Գուզկ. Պեյլ. Զէնկ. ուրբաթները 10ին միայն Գուզ. Զէնկ. պիտի հանդիպի 2
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 22
10 45 Պեշիքթաշ Գուզկանճ. Պեյլէր. Զէնկել. Վան. Գանա. Պեշկիք (Ուրբաթի օրերը Իւսկ. 26
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլրճ. Զուազ. Բաշդ. Պեյդզ (ուրբաթ. Գուզկ.) 28
11 50 Գալաթի. Գուզ. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք. 34

Ամեն ուրբաթ առաւօտ երեքին քառորդ մնացած կամուրջէն շոգենաւ մը ելլելով ուղղակի Պեշկիք

Ամեն ուրբաթ որ կամուրջն ժամ չորսին բացեանաւ մը ելլելով Իւսկ. Գուզկ. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք Գանա Ա. Հիսար Գանալ. Զուազ. Բաշդ. Պեյդզ Թարդ. Պեշիք. Մեզդ. Հանդիպելով Եհենիմ. պիտի երթայ։

Ամեն ուրբաթ երեկոյ սաստիկէն Եհենիմ. շոգենաւ մը ելլելով Մեզդ. Պեյլիք. Թարագ. Պեյդզ Բաշդ. Զուազ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Իւսկ. Հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

Դարձեալ ամեն ուրբաթ երեկոյ Մեզդ. Եհենիք սաստիկէն շոգենաւ մը ելլելով Պեյլիք. Թարագ. Պեյդզ Եհենիք. Միրկ Ր. Հիսար Ամվ. Օրթաքդ. Պեշիք հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

Առաւօտեան Եհենիմհայլէէն ժամ 12ին և 1.30ին և կամուրջէն 1.20ին և երեկոներբը կամուրջէն 8 15ին և 8.30ին, և ժամ 10ին Մեզարդաբերանէն եկող շոգենաւերուն մէջ բեռ չպիտի ընդունուի։ Ժամ 10.10ին կ